

۱۵۷

ماهنامه فرهنگی اجتماعی
سال شانزدهم / مهر ۱۴۰۴

فرهنگ پاسداری

عملیات طوفان الاقصی
سیر تاریخی مقاومت فلسطین
۱۷ اکتبر؛ روزی که دیوارها فرو ریختند
جبهه مقاومت؛ فراتر از مرزها

اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی چیست و چرا راه نجات ماست؟
مشکلات اجرای اقتصاد مقاومتی در ایران
تولید و صنعت در مسیر اقتصاد مقاومتی

طوفان الاقصی

مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

رژیم غاصب رفتنی است

امروز جوانان و نهضت فلسطینی
از همیشه سرحال تر و آماده تر هستند

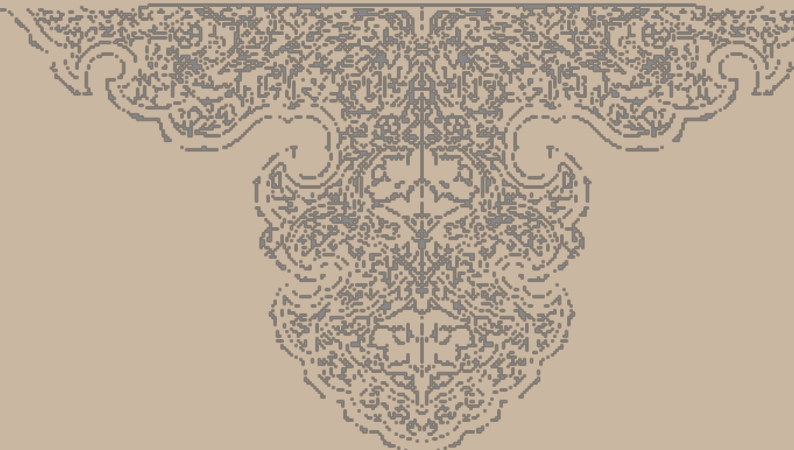
با اقتصاد مقاومتی به جنگ مشکلات اقتصاد برویم

اگر ما بخواهیم مشکل رکود، تولید داخلی، بیکاری و گرانی را حل کنیم، علاج همه‌ی اینها در مجموعه‌ی مقاومت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی گنجانده شده است. با اقتصاد مقاومتی باید به جنگ اینها رفت...

پیام نوروزی آغاز سال ۱۳۹۵

سید علی خامنه‌ای

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرهنگ پاسداری

مهرماه ۱۴۰۴

فهرست مطالب

۳	سخن آغازین
۴	سیر تاریخی مقاومت فلسطین
۵	۷ اکتبر؛ روزی که دیوارها فرو ریختند
۶	شوک استراتژیک به اسرائیل
۷	آغاز عصر بازدارندگی مردمی
۸	رسانه و روایت؛ میدان جنگ مکمل
۹	نقش جوانان و نخبگان فلسطینی در عملیات طوفان الأقصى
۱۰	نقش زنان در مقاومت فلسطین و عملیات طوفان الأقصى
۱۱	واکنش ملت‌ها و نخبگان جهان
۱۲	جبهه مقاومت؛ فراتر از مرزها
۱۳	واکنش دولت‌های منطقه و غرب
۱۴	جنایت و آوار؛ پرونده حقوق بشر
۱۵	اقتصاد جنگ؛ دلار، سلاح و نفت
۱۶	نقش ایران در حمایت از مقاومت
۱۸	شباهت: آیا مقاومت موجب جنگ است؟
۱۹	راهکارهایی برای ارتقای تکریم ارباب رجوع
۲۰	مناسبت‌های مهرماه
۲۲	اقتصاد مقاومتی چیست و چرا راه نجات ماست؟
۲۳	مستندات و مراحل تصویب طرح اقتصاد مقاومتی
۲۴	مشکلات اجرای اقتصاد مقاومتی در ایران
۲۵	فرصت‌های اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم
۲۶	فرصت‌های راهبردی برای تحقق اقتصاد مقاومتی
۲۷	تهدیدهای داخلی و خارجی پیشروی اقتصاد مقاومتی
۲۸	تولید و صنعت در مسیر اقتصاد مقاومتی
۲۹	کشاورزی و امنیت غذایی در اقتصاد مقاومتی
۳۰	نظام بانکی و پولی؛ یار یا مانع اقتصاد مقاومتی؟
۳۱	قاچاق و اقتصاد زیرزمینی؛ چالش‌های پنهان اقتصاد مقاومتی
۳۲	سیاست‌های پولی و مالی دولت در اقتصاد مقاومتی
۳۳	نقش بخش خصوصی در اقتصاد مقاومتی
۳۴	تأثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران و راهکارهای مقابله
۳۵	تجربه‌های موفق جهانی در اجرای اقتصاد مقاومتی
۳۶	توسعه حرم‌های اهل بیت (ع)
۳۷	اتحاد مقدس؛ شکوه انسجام ملی
۳۸	گفت‌وگو با سرهنگ بازنشسته سپاه پاسداران، محمدعلی بهاری
۴۰	اهتمام علی علیه‌السلام به جهاد

سخن آغازین

مقاومت، در سنگر و سفره

مهرماه امسال، مجله ما بر آن شد تا دو محور بنیادین و درهم تنیده را در کانون توجه خود قرار دهد: نخست، **جبهه مقاومت اسلامی** که امروز در گستره‌ای از فلسطین و لبنان تا یمن، عراق و ایران، پرچم ایستادگی در برابر سلطه‌طلبی جهانی را برافراشته است؛ و دوم، **مفهوم اقتصاد مقاومتی** که رهبر معظم انقلاب اسلامی آن را به‌عنوان راهبردی حیاتی برای مصون‌سازی کشور در برابر تکانه‌های بیرونی و وابستگی‌های مخرب معرفی کرده‌اند.

در نگاه نخست، شاید این دو موضوع در دو ساحت متفاوت جلوه کنند: یکی در میدان نبرد و سیاست، و دیگری در عرصه تولید و معیشت. اما اگر با نگاهی ژرف‌تر بنگریم، درمی‌یابیم که هر دو از یک ریشه تغذیه می‌شوند: «**مقاومت**»؛ مقاومتی که نه تنها در برابر گلوله و تحریم، بلکه در برابر نفوذ فرهنگی، وابستگی اقتصادی و تحقیر هویتی قد علم کرده است.

جبهه مقاومت اسلامی، امروز دیگر صرفاً یک مفهوم نظامی یا سیاسی نیست. این جبهه، به نماد بیداری ملت‌ها بدل شده است؛ از کودکان سنگ به دست فلسطینی گرفته تا جوانان یمنی که با کمترین امکانات، در برابر تجاوز ایستاده‌اند. این مقاومت، برخاسته از ایمان، عزت و باور به آینده‌ای مستقل و آزاد است. ایران، به‌عنوان قلب تپنده این جبهه، نه تنها در حمایت سیاسی و نظامی نقش آفرین بوده، بلکه با ارائه الگوی اقتصاد مقاومتی، نشان داده است که مقاومت باید در همه ابعاد زندگی جاری باشد.

اقتصاد مقاومتی، همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب بارها تأکید کرده‌اند، به معنای اقتصاد ریاضتی یا انزواطلبی نیست؛ بلکه اقتصادی است پویا، درون‌زا، برون‌نگر و متکی بر ظرفیت‌های داخلی. این

مفهوم اقتصاد مقاومتی، پیوند میان جبهه مقاومت و اقتصاد مقاومتی، پیوندی حیاتی است. همان‌طور که رزمندگان مقاومت در میدان نبرد نیازمند پشتیبانی اقتصادی‌اند، ملت‌ها نیز برای حفظ استقلال خود، باید در عرصه تولید، مصرف، و مدیریت منابع، مقاوم باشند. تحریم‌های اقتصادی، امروز به سلاحی بدل شده‌اند که دشمنان برای تضعیف اراده ملت‌ها به کار می‌گیرند؛ و تنها با اقتصاد مقاومتی می‌توان این سلاح را بی‌اثر کرد.

از سوی دیگر، تجربه کشورهای عضو جبهه مقاومت نشان داده است که هر جا اقتصاد با روحیه مقاومت همراه شده، پیشرفت حاصل شده است. لبنان با وجود فشارهای شدید، توانسته با تکیه بر نیروی مردمی و نهادهای مقاومت، ثبات نسبی خود را حفظ کند. یمن، با وجود جنگ و محاصره، در برخی حوزه‌ها به خود کفایی رسیده است. عراق، پس از سال‌ها اشغال و بحران، اکنون در مسیر بازسازی قرار دارد و ایران، با وجود شدیدترین تحریم‌های تاریخ، در بسیاری از حوزه‌ها از جمله فناوری، پزشکی و صنایع دفاعی، به دستاوردهای چشمگیر رسیده است.

در این شماره، با نگاهی تحلیلی و فرهنگی، به ابعاد مختلف این دو مفهوم پرداخته‌ایم. از بررسی نقش رسانه‌ها در تبیین مقاومت گرفته تا تحلیل الگوهای موفق اقتصاد مقاومتی در کشورهای منطقه. هدف ما، نه تنها آگاهی‌بخشی، بلکه تقویت روحیه امید و خودباوری در میان مخاطبان است.

سیر تاریخی مقاومت فلسطین از انتفاضه تا طوفان الاقصی

شکست نمادین و عینی دستگاه امنیتی اسرائیل بود. این عملیات را باید نه صرفاً یک نبرد که نقطه عطفی در راهبرد مقاومت تلقی کرد؛ گامی به سوی آنچه رهبران مقاومت از آن به عنوان «فرایند فرسایش و فروپاشی از درون» یاد می کنند.

تحولات کیفی؛ از واکنش تا پیش دستی

مقاومت فلسطین در طول زمان، از یک جنبش واکنشی، به یک جبهه تهاجمی تبدیل شد. دیگر منتظر حمله نمی ماند تا پاسخ دهد؛ بلکه با ابتکار، فریب، و تاکتیک های ترکیبی، ابتکار میدان را در دست می گیرد. این تغییر نه فقط محصول فناوری، بلکه ثمره ایمان، تجربه، و مشارکت مردمی است که در دل آوار و محاصره، راه پایداری را آموخته اند.

آینده مقاومت؛ در مسیر بازدارندگی هوشمند

امروز مقاومت فلسطین نه فقط در غزه، بلکه در جنین، نابلس، بیت المقدس و حتی میان نسل جوان فلسطینی در جهان، نفس می کشد. طوفان الاقصی به همه یادآوری کرد که مسئله فلسطین، همچنان یک گره باز نشده تاریخی است و راه حل آن، نه سازش و معامله که در تداوم مقاومت، بیداری جهانی، و ایستادگی فرهنگی نهفته است.

منابع:

- ۱- حسین اکبری؛ تحولات فلسطین پس از عملیات طوفان الاقصی.
- ۲- دکتر علی اکبر ولایتی؛ تاریخ فلسطین معاصر

روایتی از خون، ایمان و تحول در راهبرد مقاومت

تاریخ مقاومت فلسطین، نه با سلاح و موشک، بلکه با سنگ هایی آغاز شد که در دستان نوجوانان غزه و کرانه باختری، به نماد اعتراض جهانی بدل شد. در دسامبر ۱۹۸۷، انتفاضه اول شعله ور شد. مردم بی دفاع، در برابر ارتش تا دندان مسلح رژیم صهیونیستی ایستادند و پیام عدالت خواهی خود را با دستان خالی به جهان رساندند. این خیزش، چهره ای نو از مبارزه رایه نمایش گذاشت؛ مقاومتی مردمی، فراگیر و برخاسته از دل کوچه های حق طلبی اردوگاه ها.

انتفاضه دوم؛ ورود به فاز مسلح

در سال ۲۰۰۰، با شروع انتفاضه دوم (انتفاضه الاقصی)، مقاومت وارد مرحله ای جدید شد. عملیات های استشهادی، در کنار مبارزات خیابانی، رژیم اشغالگر راه گونه ای بی سابقه دچار بحران امنیتی کرد. در همین سال ها بود که گروه هایی مانند حماس و جهاد اسلامی با سازماندهی و تسلیح بهتر، ساختار منسجم تری پیدا کردند.

مقاومت موشکی؛ معادله ای تازه

دهه ۲۰۱۰ به بعد، مقاومت فلسطینی وارد دوره ای تازه شد. موشک هایی که در ابتدا برد محدودی داشتند، به تدریج توانایی هدف گیری تل آویو، حیفا و حتی فرودگاه بن گوریون را پیدا کردند. در جنگ ۵۱ روزه سال ۲۰۱۴، مقاومت توانست برای نخستین بار توازن وحشت را در جنوب فلسطین اشغالی برقرار کند. مفهوم «خانه امن اسرائیل» به تدریج رنگ باخت.

طوفان الاقصی؛ اوج یک روند

عملیات طوفان الاقصی، در سال ۲۰۲۳، نه یک حادثه ناگهانی، بلکه نتیجه دهه ها تجربه، آزمون و سازمان یافتگی بود. برای نخستین بار، مقاومت نه تنها در سطح راکتی و دفاعی، بلکه در سطح زمینی، اطلاعاتی و روانی ابتکار عمل را به دست گرفت. نفوذ از مرزها، ورود به شهرک های صهیونیستی، و گرفتن صدها اسیر، به معنای

طوفان الاقصی به همه یادآوری کرد که مسئله فلسطین، همچنان یک گره باز نشده تاریخی است و راه حل آن، نه سازش و معامله که در تداوم مقاومت، بیداری جهانی، و ایستادگی فرهنگی نهفته است.

حیاتی است که بدون عدالت، هیچ امنیت و آرامشی برقرار نمی‌شود.

مقاومت؛ نماد ایمان، عدالت و انسانیت

طوفان الاقصی، تجسم آشکار اتحاد ایمان، اخلاق و وجدان انسانی در برابر ظلم است. مقاومت تنها یک مبارزه نظامی نیست، بلکه راهی برای حفظ کرامت انسانی، عدالت‌خواهی و پیروی از آموزه‌های قرآن و سنت است.

این پیام اخلاقی، جهانیان را به حفظ عدالت، دفاع از مظلومان و مقاومت در برابر ستم فرامی‌خواند و امید به تغییر معادلات ناعادلانه را زنده نگه می‌دارد.

پیام مقاومت، تنها خطاب به مسلمانان نیست؛ بلکه وجدان انسانی در سراسر جهان را به عدالت‌خواهی فرامی‌خواند. حمایت از حقوق انسان‌ها و مقابله با اشغالگری، امری فراملی و اخلاقی است.

منابع:

۱- روح‌الله نخعی؛ گزارش ویژه عملیات طوفان الاقصی

۲- مهدی محمدی؛ شکست اطلاعاتی اسرائیل

پیام مقاومت، تنها خطاب به مسلمانان نیست؛ بلکه وجدان انسانی در سراسر جهان را به عدالت‌خواهی فرامی‌خواند. حمایت از حقوق انسان‌ها و مقابله با اشغالگری، امری فراملی و اخلاقی است.

۷ اکتبر؛ روزی که دیوارها پوشالی فرو ریختند

روایت یک عملیات کم‌سابقه که معادلات سیاسی، نظامی و روانی خاورمیانه را زیرورو کرد

ضربه‌ای از دل تاریکی

بامداد روز شنبه ۱۵ مهر ۱۴۰۲ (۷ اکتبر ۲۰۲۳)، هنگامی که رژیم صهیونیستی هنوز در خواب امن مصنوعی خود فرو رفته بود، ناگهان صدای آژیرها در سراسر سرزمین‌های اشغالی به صدا درآمد. هزاران راکت و موشک، هم‌زمان بانفوذ زمینی و هوایی رزمندگان مقاومت، آغازگر عملیاتی شد که «طوفان الاقصی» نام گرفت؛ عملیاتی که نه تنها دیوارهای امنیتی، بلکه دیوارهای روانی اسرائیل را فرو ریخت.

سه مرحله‌ای و برق‌آسا

عملیات طوفان الاقصی حاصل ماه‌ها برنامه‌ریزی دقیق، آموزش ویژه و حفظ محرمانگی مطلق اطلاعاتی بود. به گفته کارشناسان، عملیات در سه مرحله هماهنگ انجام شد:

۱. **مرحله اول:** شلیک بیش از ۵۰۰۰ موشک به سمت مناطق

نظامی و شهرک‌های نظامی صهیونیستی در عرض چند دقیقه

۲. **مرحله دوم:** عبور از دیوارها، سیم‌های خاردار و میدان‌های

مین با بولدوزرها و انفجارهای مهندسی‌شده

۳. **مرحله سوم:** نفوذ تاکتیکی بیش از ۱۰۰۰ نیروی کماندویی

به درون شهرک‌ها، پادگان‌ها و پایگاه‌های نظامی

در این میان، استفاده از پاراگلایدرها برای ورود هوایی، قایق‌های کوچک برای نفوذ از دریا، و عملیات گسترده سایبری هم‌زمان، نشان‌دهنده یک تغییر کیفی در سطح توان رزمی مقاومت فلسطین بود.

طوفان الاقصی؛ صحنه‌ای از ایمان و عدالت‌خواهی

طوفان الاقصی، نبردی فراتر از یک تقابل نظامی صرف است؛ این رویداد نماد عزم راسخ امت اسلامی و وجدان انسانی در برابر ظلم و بی‌عدالتی است. در این رخداد، مقاومت فلسطینیان نه تنها یک حرکت سیاسی - نظامی، بلکه تجلی ایمان و اخلاق دینی است که ریشه در آموزه‌های قرآن کریم و سنت نبوی دارد.

آیه ۱ سوره اسراء می‌فرماید: «سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى...» که نشانگر اهمیت ویژه مسجد الاقصی و پیوند آن با ایمان مسلمانان است.

پیوند مقاومت با اخلاق نبوی و آموزه‌های عدالت‌محور

پیامبر اسلام (ص) و اهل‌بیت (ع) در برابر ظلم و ستم، استقامت و ایستادگی را سرلوحه رفتار خود قرار داده‌اند. عدالت اساس حکومت است. مقاومت در برابر اشغالگری نیز تبلور این اصل

کنند. بسیاری از تحلیلگران معتقدند که **توازن تهدید به هم خورده** و از این پس، رژیم صهیونیستی نه در موضع برتری، بلکه در موقعیت تدافعی عمل خواهد کرد. این وضعیت همچنین باعث شد گروه‌های مقاومت در دیگر جبهه‌ها، از لبنان تا یمن و عراق، در موضع آماده‌باش قرار گیرند و نوعی بازدارندگی جدید در منطقه شکل گیرد. طوفان‌الاقصى نه تنها یک عملیات نظامی، بلکه پدیده‌ای چندبُعدی با پیامدهای بلندمدت برای ساختار قدرت در اسرائیل بود. شکستی که موجب بازتعریف تهدیدات، فروپاشی امنیت روانی، و کاهش مشروعیت داخلی رژیم شد. این عملیات، نه پایان راه، بلکه آغاز دوره‌ای جدید از نبردهای مقاومت است؛ نبردی که در آن دیگر دست برتر با اشغالگران نخواهد بود.

منابع:

۱- فریدون عباسی، حفره‌های امنیتی اسرائیل پس از عملیات طوفان‌الاقصى ۲- سیدرضا صدرالحسینی، فروپاشی روانی جامعه صهیونیستی؛ از وحشت تا مهاجرت ۳- محمدصادق کوشکی، پیامدهای استراتژیک طوفان‌الاقصى در معادلات منطقه‌ای

طوفان‌الاقصى نه تنها یک عملیات نظامی، بلکه پدیده‌ای چندبُعدی با پیامدهای بلندمدت برای ساختار قدرت در اسرائیل بود. شکستی که موجب بازتعریف تهدیدات، فروپاشی امنیت روانی، و کاهش مشروعیت داخلی رژیم شد.

شوگ استراتژیک به اسرائیل از شکست اطلاعاتی تا فروپاشی اعتماد داخلی

ضربه‌ای از جنس غافلگیری

رژیم صهیونیستی که خود را یکی از قدرتمندترین قدرت‌های اطلاعاتی منطقه می‌دانست، با آغاز عملیات طوفان‌الاقصى، با یکی از بی‌سابقه‌ترین شکست‌های اطلاعاتی تاریخ خود مواجه شد. در شرایطی که حتی سرویس‌های جاسوسی موساد و شاباک از آمادگی نیروهای مقاومت فلسطینی بی‌اطلاع بودند، حمله‌ای چندوجهی از آسمان، زمین و دریا در عرض چند ساعت آن‌ها را به‌ت‌زده کرد. کارشناسان از این اتفاق با عنوان «**شوگ استراتژیک**» یاد می‌کنند؛ شکستی که به‌مراتب سنگین‌تر از نبردهای پیشین بود.

شکاف در سیستم‌های امنیتی اسرائیل

سال‌هاست که اسرائیل برای حفظ امنیت خود، میلیاردها دلار صرف ساختن دیوارهای امنیتی، تجهیزات شنود، ماهواره‌های جاسوسی و سامانه‌هایی چون گنبد آهنین کرده است. اما در طوفان‌الاقصى، این ساختار به‌ظاهر مستحکم در برابر تاکتیک‌های ساده اما دقیق مقاومت، چون **بولدوزرهای دستی، کماندوهای چریکی و حملات موشکی هم‌زمان**، فرو ریخت. نفوذ نیروهای حماس به پادگان‌ها و اسارت گرفتن سربازان صهیونیست، نماد عملی از ناکارآمدی این ساختارهای دفاعی بود.

فروپاشی درون سیستمی؛ بحران اعتماد داخلی

مهم‌ترین پیامد طوفان‌الاقصى، نه در میدان جنگ، بلکه در **جامعه صهیونیستی** پدیدار شد. ساکنان شهرک‌ها، سربازان ارتش و حتی مسئولان ارشد سیاسی، دچار نوعی **فروپاشی روانی و بحران اعتماد به ساختار دولت و ارتش** شدند. تصاویر ضبط‌شده از تلفن‌های همراه سربازان فراری، تماس‌های کمک از سوی شهرک‌نشینان و بی‌پاسخی فرماندهان نظامی، همه حاکی از فقدان آمادگی روحی و انسجام درونی ارتش بود.

طبق نظرسنجی‌های منتشرشده در رسانه‌های رژیم، بیش از ۷۰٪ صهیونیست‌ها پس از عملیات، اعتماد خود را به توان ارتش برای دفاع از شهرک‌ها از دست داده‌اند. استعفای برخی فرماندهان، جدال‌های حزبی در کنست، و افزایش مهاجرت معکوس از سرزمین‌های اشغالی از دیگر تبعات این شوگ امنیتی - روانی است.

باز تاب منطقه‌ای و پیامدهای راهبردی

این شوگ تنها اسرائیل را هدف قرار نداد. متحدان منطقه‌ای و جهانی این رژیم نیز، به‌خصوص آمریکا و برخی دولت‌های عربی عادی ساز، مجبور شدند در مواضع خود تجدیدنظر

آغاز عصر بازدارندگی مردمی مقاومتی از بطن مردم، فراتر از ارتش‌ها و ائتلاف‌ها

تغییری در هندسه جنگ

در دهه‌های گذشته، بازدارندگی مفهومی بود که تنها در اختیار قدرت‌های نظامی کلاسیک تعریف می‌شد؛ کشورهایی با زرادخانه‌های پیشرفته، نیروی هوایی عظیم و ناوگان‌های فرماندهی. اما عملیات طوفان‌الاقصى، نمونه‌ای برجسته از شکل‌گیری بازدارندگی مردمی بود؛ پدیده‌ای نوظهور که نه بر قدرت توپ و تانک، بلکه بر ایمان، سازماندهی مردمی، و توان جنگ نامتقارن استوار است.

از دفاع به تهاجم؛ تغییر در موضع مقاومت

در گذشته، مقاومت فلسطین به‌ویژه در نوار غزه بیشتر در موضع تدافعی قرار داشت. هر بار حملات اسرائیل منجر به دفاع مردم و رزمندگان می‌شد. اما اکنون، طوفان‌الاقصى نشان داد که **مقاومت توان عبور از مرزها، ضربه به عمق دشمن و طراحی عملیات پیش‌دستانه را نیز دارد.** این توان تهاجمی، خود ثمره سال‌ها شکل‌گیری ساختارهای مقاومت مبتنی بر مردم است؛ از آموزش نوجوانان در اردوگاه‌های فرهنگی تا بهره‌گیری از مهندسان، پزشکان و هنرمندان در ساخت تجهیزات، روایت رسانه‌ای، و امدادسانی.

مؤلفه‌های بازدارندگی مردمی

بازدارندگی مردمی برخلاف بازدارندگی کلاسیک، بر این مؤلفه‌ها استوار است:

۱. **پیوستگی اجتماعی مقاومت با مردم:** نه به‌عنوان یک گروه نظامی جدا، بلکه بخشی از بطن جامعه
۲. **انعطاف تاکتیکی و مبارزه نامتقارن:** استفاده از تاکتیک‌های ارزان اما مؤثر مثل تونل‌ها، موشک‌های بومی، پهپادهای دست‌ساز
۳. **پایداری روانی و رسانه‌ای:** روحیه بالا، روایت‌سازی فعال در شبکه‌های اجتماعی، و پیروزی در میدان جنگ روایت‌ها
۴. **سازمان‌دهی غیرمتمرکز اما هماهنگ:** گروه‌هایی که با حداقل امکانات، مأموریت‌های پیچیده را به انجام می‌رسانند

ارتش‌هایی شکست‌پذیر در برابر ملت‌های مقاوم

نبردهای سال‌های اخیر در منطقه، از یمن تا لبنان و عراق، نشان داده‌اند که ارتش‌های کلاسیک حتی با پشتیبانی هوایی و مالی غرب، در برابر اراده مردمی شکست‌پذیرند. **مقاومت فلسطین نمونه درخشان این حقیقت است:** جایی که مردمی تحت محاصره و فقر، با خلق الگوهای بومی دفاع و تهاجم، در برابر یکی از مسلح‌ترین ارتش‌های جهان ایستاده‌اند.

عملیات طوفان‌الاقصى، نمادی بود از **شکوفایی بازدارندگی مردمی**؛ رژیم صهیونیستی از این‌پس باید هر لحظه در انتظار ضربه‌ای از درون شهرک‌های خود باشد، نه از مرزهای رسمی.

پیامدها و آینده این دکتترین

بازدارندگی مردمی نه‌تنها باعث محافظت از جامعه تحت اشغال می‌شود، بلکه پیامدهایی منطقه‌ای دارد:

- **توسعه الگویی برای سایر ملت‌ها:** گروه‌های مقاومت در منطقه از این مدل الهام می‌گیرند.
- **کاهش اثرگذاری تهدیدات روانی دشمن:** زیرا مقاومت مردمی نهادینه‌شده، بارعب‌آفرینی و تحریم از بین نمی‌رود.
- **افزایش هزینه تجاوز برای دشمن:** چون دیگر نه با یک ارتش، بلکه با ملتی سازمان‌یافته مواجه است.

ما اکنون در آستانه عصر جدیدی از مقاومت هستیم؛ عصری که در آن، سلاح‌های اراده، ایمان، همبستگی اجتماعی و دانش بومی، جای ارتش‌های پرهزینه اما بی‌روح را گرفته‌اند.

منابع:

۱. احسان شاه قاسمی، رسانه و مقاومت؛ تحلیل بازدارندگی روانی در جنگ طوفان‌الاقصى
۲. عبدالله گنجی، مقاومت مردمی و بازدارندگی هوشمند

ما اکنون در آستانه عصر جدیدی از مقاومت هستیم؛ عصری که در آن، سلاح‌های اراده، ایمان، همبستگی اجتماعی و دانش بومی، جای ارتش‌های پرهزینه اما بی‌روح را گرفته‌اند.

رسانه و روایت؛ میدان جنگ مکمل چگونه مقاومت، روایت جنگ را از چنگ رسانه‌های جهانی ربود؟

جنگ فقط با اسلحه نیست

در دنیای امروز، جنگ‌ها تنها با سلاح، تانک یا موشک انجام نمی‌شوند. جنگی موازی، هم‌زمان با عملیات نظامی در جریان است؛ **جنگ روایت‌ها**. طرفی که بتواند تصویر مسلط از رویدادها را در ذهن مخاطب جهانی ثبت کند، حتی اگر در میدان نظامی هم پیروزی کامل به دست نیاورد، در افکار عمومی برنده خواهد بود. عملیات طوفان‌الاقصى از این منظر، یک نقطه عطف رسانه‌ای بود؛ جایی که مقاومت فلسطین توانست روایت خود را جهانی کند.

غافلگیری رسانه‌ای؛ اسرائیل در موقعیت دفاعی

در ساعات اولیه حمله، رسانه‌های بزرگ مانند الجزیره، پرس تی‌وی، المیادین و حتی شبکه‌های اجتماعی مستقل، تصاویر زنده از نفوذ رزمندگان فلسطینی، فرار سربازان صهیونیست، و اشغال پایگاه‌ها را مخابره کردند. این تصاویر به سرعت در پلتفرم‌هایی مانند ایکس (تویتر سابق)، تلگرام، یوتیوب و اینستاگرام منتشر شد و ابتکار رسانه‌ای به دست مقاومت افتاد.

برخلاف نبردهای گذشته، این بار ارتش رژیم صهیونیستی و رسانه‌های غربی نتوانستند حمله را در قالب «تروریسم» یا «اقدامی محدود» معرفی کنند. مخاطب جهانی با واقعیت مواجه شد: **یک ساختار اطلاعاتی -**

نظامی فروپاشیده در برابر مقاومت مردمی قدرتمند.

استراتژی رسانه‌ای مقاومت

رسانه‌های مقاومت و نهادهای وابسته به آنها، استراتژی‌ای چندوجهی داشتند:

۱. پخش هم‌زمان ویدئوهای واقعی از لحظه عملیات
۲. استفاده از زبان‌های مختلف برای انتقال پیام‌ها (عربی، انگلیسی، عبری)
۳. به کارگیری فعالان از اینفلوئنسر ها و کنشگران رسانه‌ای
۴. تولید محتوای عاطفی، فرهنگی و نمادین (مانند استفاده از پرچم فلسطین، آیه‌های قرآنی، یا تصاویر کودکان شهید)

این اقدامات باعث شد تا «مظلومیت فلسطین» و «قدرت مقاومت» در کنار هم روایت شود و مخاطب جهانی را متأثر و فعال کند.

واکنش‌های جهانی؛ روایت شکسته اسرائیل

برای اولین بار، موج گسترده‌ای از همدردی با فلسطینیان در فضای مجازی و حقیقی سراسر جهان شکل گرفت. در پایتخت‌های غربی مانند لندن، پاریس، نیویورک و برلین، مردم با شعارهایی علیه اشغالگری اسرائیل به خیابان‌ها آمدند. حتی در رسانه‌های اصلی مانند بی‌بی‌سی، سی‌ان‌ان و نیویورک تایمز، دیدگاه‌هایی از «**نقض حقوق بشر توسط اسرائیل**» مطرح شد که پیش‌تر سابقه نداشت.

کارزارهای جهانی؛ مانند هشتگ‌های #FreePalestine (فلسطین را آزاد کنید) و #AlAqsaFlood (به الاقصی غذا برسانید)، میلیون‌ها بازدید و مشارکت ثبت کردند. این موج، نه تنها مشروعیت رسانه‌ای اسرائیل را زیر سؤال برد، بلکه **بنیادهای اخلاقی حامیان غربی‌اش را نیز سست کرد.**

قدرت نرم در میدان جنگ

جنگ روایت‌ها، بخشی از «قدرت نرم مقاومت» است؛ قدرتی که از طریق رسانه، فرهنگ، هنر و تأثیرگذاری اجتماعی، بر ذهن‌ها و دل‌ها حکومت می‌کند. این قدرت نرم باعث شد رژیم صهیونیستی، نه تنها در میدان نظامی، بلکه در عرصه دیپلماتیک، حقوق بشری و روانی نیز دچار انفعال شود.

منابع

۱. مهدی فضائلی، رسانه، افکار عمومی و مقاومت در جنگ‌های

نوبین

۲. علیرضا کریمی‌نژاد، روایت جنگ؛ قدرت نرم مقاومت در نبرد طوفان‌الاقصى.

در ساعات اولیه حمله، رسانه‌های بزرگ مانند الجزیره، پرس تی‌وی، المیادین و حتی شبکه‌های اجتماعی مستقل، تصاویر زنده از نفوذ رزمندگان فلسطینی، فرار سربازان صهیونیست، و اشغال پایگاه‌ها را مخابره کردند.

نقش جوانان و نخبگان فلسطینی در طراحی و اجرای عملیات طوفان الأقصى نسلی که آینده مقاومت را رقم زد

جوانان؛ نیروی محرکه تغییر

جوانان فلسطینی با ذهن باز و رویکردی نوآورانه، تاکتیک‌هایی طراحی کردند که بسیاری از آن‌ها برای دشمن غیرقابل پیش‌بینی بود. استفاده از **تونل‌ها، حملات ناگهانی، بهره‌گیری از پوشش‌های محلی و غافلگیری‌های چندلایه**، همه نشانه‌های ابتکار جوانان در طراحی عملیات بودند.

روحیه و انگیزه؛ بالاترین سرمایه

فراتر از دانش فنی، **انگیزه و روحیه** جوانان فلسطینی کلید اصلی موفقیت بود. بسیاری از آن‌ها از درد و رنج کودکی در شرایط سخت سخن می‌گویند و این درد را به نیرویی تبدیل کرده‌اند برای مقاومت و پیروزی. این شور و ایمان به آرمان آزادی، انرژی بی‌نظیری در میدان نبرد ایجاد کرد.

نسل جوان فلسطینی، ترکیبی از **دانش، خلاقیت، ایمان و شجاعت** است که در عملیات طوفان الأقصى خود را نشان داد. آینده مقاومت به دست این جوانان رقم خواهد خورد؛ نسلی که نه تنها با اسلحه، بلکه با دانش و فناوری نیز می‌جنگد و آینده فلسطین را روشن‌تر می‌سازد.

منابع:

۱. علی حسینی، نقش جوانان در مقاومت فلسطین.
۲. مریم کاظمی، تأثیر فناوری‌های نوین در عملیات‌های مقاومت.
۳. حسین رضایی، مقاومت و نسل نو؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

نسل جوان فلسطینی، ترکیبی از دانش، خلاقیت، ایمان و شجاعت است که در عملیات طوفان الأقصى خود را نشان داد. آینده مقاومت به دست این جوانان رقم خواهد خورد؛ نسلی که نه تنها با اسلحه، بلکه با دانش و فناوری نیز می‌جنگد و آینده فلسطین را روشن‌تر می‌سازد.

جوانان فلسطینی در سال‌های اخیر تبدیل به ستون فقرات مقاومت مردمی شده‌اند. عملیات طوفان الأقصى نمونه‌ای برجسته از توانمندی این نسل جدید است که علاوه بر انگیزه‌های عمیق ملی و دینی، دانش و مهارت‌های روز را در خدمت **آرمان آزادی** به کار گرفته‌اند.

آموزش و آمادگی نسل جدید

بسیاری از جوانان فلسطینی از کودکی در مدارس، مراکز فرهنگی و اردوگاه‌های مقاومت آموزش دیده‌اند. آن‌ها نه تنها با مهارت‌های نظامی اولیه، بلکه با فناوری‌های نوین مانند **پهپادسازی، برنامه‌نویسی و تحلیل اطلاعات** آشنا شده‌اند. این آموزش‌ها باعث شده مقاومت فلسطین از نظر فنی در سطح بالاتری نسبت به گذشته قرار گیرد.

نقش نخبگان علمی و فنی

در پشت‌صحنه عملیات، **نخبگان فنی فلسطینی**، شامل مهندسان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌های منطقه، تجهیزات جدیدی ساختند که در عملیات طوفان الأقصى نقش کلیدی داشت. از ساخت موشک‌های دقیق تا پهپادهای شناسایی و رصد دشمن، همه محصول فکر و تلاش این نخبگان بود.

جوانان و شبکه‌های اطلاعاتی

یکی دیگر از نقش‌های مهم جوانان، مدیریت و راهبری شبکه‌های اطلاعاتی مقاومت بود. این شبکه‌ها توانستند تحرکات دشمن را رصد کرده، حملات را زمان‌بندی کنند و فرماندهان عملیات را با داده‌های دقیق و به‌روز تجهیز کنند. بسیاری از این فعالیت‌ها توسط جوانانی انجام می‌شد که در فضای سایبری و فناوری اطلاعات تخصص داشتند.

ابتکار و خلاقیت در میدان نبرد

نقش زنان در مقاومت فلسطین و عملیات طوفان الأقصى

مقاومت، نشانه‌ای از تغییرات بنیادین در نگاه به جایگاه زنان است.

مواجهه با فشارهای دوگانه

زنان فلسطینی در این مسیر، نه تنها با اشغالگری و فشارهای نظامی روبرو بوده‌اند، بلکه باید با محدودیت‌ها و سختی‌های زندگی نیز مبارزه کنند. این فشارهای دوگانه، مقاومت و پایداری زنان را بسیار ارزشمند و پیچیده کرده است. آنها هم‌زمان با حفظ هویت فرهنگی و خانوادگی، در برابر اشغالگری ایستادگی کرده و به تغییرات اجتماعی نیز کمک کرده‌اند.

قدرت نرم زنان در تحول مقاومت

نقش زنان فراتر از میدان‌های نظامی و پزشکی است. آنها به عنوان حاملان فرهنگ، ارزش‌ها و امید به آینده، نقشی استراتژیک در استمرار و گسترش مقاومت دارند. زنان فلسطینی با آموزش نسل‌های جدید، حفظ روحیه مبارزه و انتقال روایت‌های مقاومت، قدرت نرم این جریان را تقویت می‌کنند.

نتیجه‌گیری

نقش زنان در عملیات طوفان الأقصى نمایانگر تغییرات مهمی در مقاومت فلسطین است. آنها به نیروی فعال، خلاق و مصمم تبدیل شده‌اند که از خانه تا میدان نبرد حضور دارند و آینده مقاومت را رقم می‌زنند. این حضور همه‌جانبه، تأکیدی است بر این که مقاومت فلسطین نه تنها یک مبارزه نظامی، بلکه یک جریان اجتماعی - فرهنگی عمیق و مستمر است.

منابع:

۱. سحر نادری، نقش زنان در رسانه‌های مقاومت فلسطین.
۲. زهرا میرعمادی، زنان فلسطینی؛ از خانه تا میدان جنگ.

نقش زنان در عملیات طوفان الأقصى
نمایانگر تغییرات مهمی در مقاومت فلسطین است. آنها به نیروی فعال، خلاق و مصمم تبدیل شده‌اند که از خانه تا میدان نبرد حضور دارند و آینده مقاومت را رقم می‌زنند.

زنان، ستون‌های ناپیدای مقاومت

زنان فلسطینی از دیرباز در تاریخ مقاومت ملت خود نقشی حیاتی و پررنگ داشته‌اند. آنها نه فقط به عنوان همراه و حامی خانواده‌ها، بلکه به عنوان بازیگران فعال در میدان‌های گوناگون سیاسی، اجتماعی و حتی نظامی حضور داشته‌اند. در عملیات طوفان الأقصى، این نقش‌ها برجسته‌تر و متنوع‌تر از همیشه دیده شد، به گونه‌ای که زنان فلسطینی نشان دادند مقاومت صرفاً یک پدیده مردانه نیست، بلکه نیرویی متحد و همه‌جانبه است.

حمایت‌های لجستیکی و پزشکی؛ خط مقدم پشت صحنه

یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی که زنان فلسطینی فعالیت چشمگیری داشتند، حمایت‌های لجستیکی و پزشکی بود. در شرایطی که حملات نظامی رژیم صهیونیستی به شدت ادامه داشت، زنان به عنوان پرستار، امدادگر و مراقب زخمی‌ها، نقشی کلیدی در حفظ جان و سلامت رزمندگان ایفا کردند. این حمایت‌های جانبی به اندازه خود جنگ مستقیم اهمیت داشت، چرا که بسیاری از رزمندگان بدون حضور فعال زنان، نمی‌توانستند در میدان مقاومت به مبارزه ادامه دهند.

حضور فعال در عرصه رسانه و اطلاع‌رسانی

عصر رسانه‌های دیجیتال باعث شد زنان فلسطینی بتوانند صدای مقاومت را به جهانیان برسانند. آنها با بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی، تولید محتوا، انتشار تصاویر و روایت‌های انسانی از زندگی زیر محاصره، نقشی بی‌بدیل در مبارزه رسانه‌ای ایفا کردند. این حضور قوی، کمک کرد تا تصویر واقعی‌تر و انسانی‌تری از مقاومت در ذهن مخاطبان جهانی شکل گیرد و همبستگی‌های بین‌المللی تقویت شود.

مشارکت مستقیم در عملیات نظامی

با وجود محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی، در جریان عملیات طوفان الأقصى گزارش‌هایی از مشارکت مستقیم زنان در برخی اقدامات نظامی منتشر شد. این نشان می‌دهد که زنان فلسطینی علاوه بر نقش‌های سنتی، در مسیر تغییر و توسعه مقاومت به سمت حضور فعال‌تر در میدان نبرد حرکت کرده‌اند. چنین تحولی در ساختار

واکنش ملت ها و نخبگان جهان

در کنار آن، روشنفکرانی از جهان عرب، آفریقا، آمریکای لاتین و حتی اروپا، با استفاده از رسانه‌های نوشتاری و مجازی به افشاگری علیه رژیم صهیونیستی و دفاع از مقاومت پرداختند.

هنرمندان، ورزشکاران و چهره‌های فرهنگی؛ چهره‌ای دیگر از حمایت

واکنش‌ها تنها محدود به دانشگاه‌ها و خیابان‌ها نبود. هنرمندان، نویسندگان و حتی ورزشکاران در کشورهای مختلف، با انتشار بیانیه‌ها، آثار هنری و پیام‌های همدلی، در کنار مردم فلسطین ایستادند. ستاره‌های فوتبال، موسیقی و سینما در صفحات مجازی خود نسبت به وضعیت غزه واکنش نشان دادند، و برخی نیز متحمل تحریم و سانسور شدند.

جبهه انسانی فرا تر از مرزها

یکی از مهم‌ترین نتایج طوفان الأقصى، شکل‌گیری یک جبهه جهانی عدالت‌خواهی بود که مرزهای نژادی، مذهبی و جغرافیایی را درنوردید. مسلمان، مسیحی، یهودی و بی‌دین، در کنار هم از کرامت انسان و حقوق مظلومان دفاع کردند. این پدیده یادآور حقیقتی است که فلسطین، فقط مسئله‌ای عربی یا اسلامی نیست؛ بلکه یک مسئله انسانی است.

منابع:

۱. خراسانی، علی‌اکبر؛ بازتاب جهانی عملیات طوفان الأقصى
۲. موسوی، فرزاد؛ واکنش نخبگان جهانی به تحولات فلسطین
۳. جمشیدی، زهرا؛ تحلیل جامعه‌شناختی تظاهرات مردمی حامی فلسطین

یکی از اصلی‌ترین ارکان نیروهای مردمی، بسیج مستضعفین بود که به فرمان امام خمینی (ره) در آذرماه ۱۳۵۸ تأسیس شد. بسیج توانست جمعیتی گسترده از جوانان، دانش‌آموزان، کارگران و حتی زنان را جذب کند.

بیداری جهانی در برابر جنایت صهیونیسم و مقاومت فلسطین

عملیات طوفان الأقصى در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، نه تنها رژیم صهیونیستی را غافلگیر کرد، بلکه جهان را نیز به واکنش واداشت. برخلاف گذشته که واکنش‌ها به تحولات فلسطین در سطوح رسمی خلاصه می‌شد، این بار موج گسترده‌ای از واکنش‌های مردمی، فرهنگی، دانشگاهی و روشنفکرانه در سراسر دنیا به راه افتاد؛ از خیابان‌های نیویورک و لندن تا دانشگاه‌های جهان اسلام، از انجمن‌های هنری تا صفحات شبکه‌های اجتماعی.

خیابان‌ها سخن گفتند؛ اعتراضات مردمی در جهان

در روزهای نخستین پس از آغاز جنگ، صدها تجمع و راهپیمایی در حمایت از مردم فلسطین برگزار شد. در کشورهای غربی مانند آمریکا، فرانسه، بریتانیا و آلمان، علی‌رغم فشار دولت‌ها و رسانه‌های رسمی، جمعیت‌هایی چند هزار نفری به خیابان‌ها آمدند و خواستار توقف کشتار غیرنظامیان و پایان اشغالگری شدند. در جهان اسلام نیز تظاهرات گسترده‌ای از مالزی و اندونزی گرفته تا ترکیه، لبنان، ایران و عراق برگزار شد و همبستگی ملت‌ها با مقاومت فلسطین را نشان داد.

در این تجمعات، شعارهایی همچون «فلسطین آزاد باید گردد»، «اشغالگری پایان یابد»، «کودک‌کشی را متوقف کنید» شنیده شد و پرچم‌های فلسطین به نماد جهانی عدالت‌خواهی تبدیل شد.

صدای نخبگان؛ دانشگاهیان و متفکران در کنار مقاومت

هم‌زمان با اعتراضات مردمی، دانشگاهیان، اندیشمندان و فعالان حقوق بشر نیز در سطح جهانی موضع‌گیری کردند. اساتید مطرحی در دانشگاه‌های معتبر همچون هاروارد، کمبریج، سوربن و تهران بیانیه‌هایی در محکومیت جنایات اسرائیل و حمایت از حقوق مردم فلسطین صادر کردند. برخی حتی به دلیل امضای این بیانیه‌ها مورد تهدید و فشار قرار گرفتند که خود نشان از تقابل سنگین روایت‌ها داشت.

جبهه مقاومت؛ فراتر از مرزها

هم‌پیمان ایران در حالت آماده‌باش کامل باقی ماندند و حتی برخی حملات موشکی علیه پایگاه‌های آمریکایی در منطقه التنف و دیرالزور صورت گرفت که نشان‌دهنده پیوند میدان‌های مقاومت در سراسر منطقه بود.

ایران؛ پشتیبان راهبردی، نه مباشر نظامی

جمهوری اسلامی ایران همواره به‌عنوان «ستون فقرات» محور مقاومت معرفی می‌شود. هرچند ایران مستقیماً وارد جنگ نشد، اما نقش حمایتی، سیاسی، معنوی و راهبردی آن در شکل‌گیری و تداوم این جبهه غیرقابل انکار است. برگزاری نشست‌های منطقه‌ای، ارسال کمک‌های بشردوستانه، و حمایت صریح رهبری جمهوری اسلامی از مردم غزه، گفتمان مقاومت را تقویت کرد.

رهبر انقلاب اسلامی در سخنرانی‌های مختلف، طوفان‌الاقصى را «زلزله‌ای ژئوپلیتیک» و آغاز یک مسیر برگشت‌ناپذیر در روند افول صهیونیسم دانستند.

طوفان‌الاقصى نمایانگر تولد یک «مقاومت شبکه‌ای» در منطقه بود؛ مقاومتی که باوجود تفاوت‌های زبانی، قومی و جغرافیایی، هدفی مشترک و راهبردی هماهنگ دارد. این مقاومت چندسطحی، از نیروهای کلاسیک گرفته تا جنگ‌های سایبری و فرهنگی، امروز به یکی از مهم‌ترین بازیگران تحولات منطقه‌ای و حتی جهانی بدل شده است.

منابع:

۱. قادری، داوود؛ محور مقاومت و ژئوپلیتیک نوین خاورمیانه
۲. رضایی، محمدجواد؛ تحلیل راهبردی عملیات طوفان‌الاقصى و آرایش منطقه‌ای مقاومت
۳. شریفی، هادی؛ از یمن تا لبنان؛ تحلیل شبکه‌ای مقاومت

عملیات طوفان‌الاقصى اگرچه به‌ظاهر جنگی محدود میان غزه و اسرائیل بود، اما در واقع نقطه تلاقی اراده جبهه‌ای فراملی از نیروهای مقاومت بود که در سراسر منطقه از یمن تا لبنان، از عراق تا ایران و سوریه، آرایش جدیدی از نبرد نابرابر را به نمایش گذاشت.

وحدت در میدان، تنوع در جغرافیا

عملیات طوفان‌الاقصى اگرچه به‌ظاهر جنگی محدود میان غزه و اسرائیل بود، اما در واقع نقطه تلاقی اراده جبهه‌ای فراملی از نیروهای مقاومت بود که در سراسر منطقه از یمن تا لبنان، از عراق تا ایران و سوریه، آرایش جدیدی از نبرد نابرابر را به نمایش گذاشت. «محور مقاومت» دیگر نه یک مفهوم صرفاً رسانه‌ای، بلکه یک پدیده راهبردی و واقعی در تحولات خاورمیانه است.

حزب‌الله لبنان؛ بازدارندگی هوشمندانه

حزب‌الله لبنان با در اختیار داشتن قدرت موشکی و پهپادی بالا و تجربه غنی از جنگ ۳۳ روزه، مهم‌ترین ضلع شمالی محور مقاومت به شمار می‌رود. پس از آغاز عملیات طوفان‌الاقصى، این حزب با حملاتی به مواضع صهیونیستی در مرزهای شمالی، بخشی از نیروی دشمن را از غزه به جبهه دوم منتقل کرد. به گفته شهید سید حسن نصرالله، این حملات «تثبیت‌کننده معادله بازدارندگی» بودند و نشان دادند که مقاومت لبنان آماده درگیری تمام‌عیار است.

انصارالله یمن؛ مقاومت از راه دور

جنبش انصارالله یمن که در سال‌های اخیر توانسته با سلاح‌های بومی شده به امارات و عربستان ضربه بزند، در جنگ اخیر نیز حضوری تأثیرگذار داشت. موشک‌ها و پهپادهای دوربرد یمن که از سواحل غربی این کشور به سمت بندر حیفاء، پایگاه‌های جنوبی اسرائیل و حتی دریای سرخ شلیک شدند، معادله میدان را تغییر دادند.

حشد الشعبی عراق و نیروهای مقاومت سوریه

گروه‌های مقاومت عراقی نظیر کتائب حزب‌الله، عصائب اهل الحق و نُجباء، در کنار نیروهای سوری متحد ایران، آماده‌باش کامل اعلام کردند. اگرچه حملات مستقیمی از خاک عراق به‌سوی اسرائیل صورت نگرفت، اما تهدید مستمر این گروه‌ها به گشودن جبهه سوم، نیروی بازدارنده مهمی برای اسرائیل بود. در سوریه نیز، باوجود شرایط پیچیده داخلی، گروه‌های مقاومت

واکنش دولت‌های منطقه و غرب

کشورهای عربی؛ سیاست چماق و هویج

بیشتر دولت‌های عربی با نگاهی محافظه کارانه به پدیده محور مقاومت نگریستند. برخی همچون عربستان سعودی، امارات متحده عربی و بحرین، این جریان را **تهدیدی برای نظم سنتی** خود دانستند. با این حال، برخی کشورهای عربی دیگر نظیر قطر، کویت و الجزایر مواضع نرم‌تری اتخاذ کرده و خواهان گفت‌وگو و تعامل با جبهه مقاومت به‌ویژه در سطح مردمی شدند. تفاوت نگاه این کشورها بیشتر به شرایط داخلی، وابستگی اقتصادی و میزان نفوذ غرب در ساختارهای قدرت آن‌ها بازمی‌گردد.

آمریکا؛ دشمنی ساختاری با محور مقاومت

ایالات متحده آمریکا، محور مقاومت را چالشی جدی برای نظم سلطه محور خود در غرب آسیا می‌داند. از منظر واشنگتن، مقاومت یعنی زیر سؤال بردن نقش آمریکا به عنوان «مدعی امنیت منطقه». بر همین اساس، فهرست‌گذاری گروه‌هایی چون حزب‌الله، انصارالله، حماس و حشدالشعبی در لیست گروه‌های تروریستی، تلاش برای ترور فرماندهان مقاومت (از جمله شهید حاج قاسم سلیمانی)، اعمال تحریم‌های شدید علیه محور مقاومت و حمایت از عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی، در همین چارچوب قابل تحلیل است.

سیاست «فشار حداکثری» ترامپ و سپس راهبرد «مهار چندوجهی» دولت بایدن علیه ایران و متحدانش، نشانه‌ای از این دشمنی ساختاری با جبهه مقاومت است.

اروپا؛ هم صدا با آمریکا و در نظر گرفتن منافع اقتصادی

اروپایی‌ها عمدتاً با آمریکا در موضوعاتی چون تحریم ایران و انتقاد از نفوذ منطقه‌ای آن هم‌صدا بوده‌اند و در عمل همراه آمریکا عمل می‌کردند، بعضی از آنها فقط در بخش رسانه‌ای گاهی سیاستی میان‌روتر نسبت به محور مقاومت نشان می‌دادند.

با وجود فشارهای آمریکا، بسیاری از شرکت‌های اروپایی تمایل دارند در بازارهای سوریه، عراق و حتی یمن پس از جنگ مشارکت کنند که این مسئله باعث شده اروپایی‌ها نسبت به آمریکا نگاه

عمل گرایانه‌تری نسبت به نیروهای مقاومت اتخاذ کنند.

سازمان ملل؛ سکوت در برابر واقعیت‌ها

سازمان ملل متحد و نهادهای وابسته به آن اغلب در قبال تحولات محور مقاومت یا سکوت اختیار کرده‌اند یا با ادبیاتی محافظه کارانه و کلی‌گو، از «**ضرورت حفظ ثبات**» سخن گفته‌اند. برای مثال، در جریان تهاجم عربستان به یمن، علی‌رغم گزارش‌های مستند سازمان‌های حقوق بشری، سازمان ملل بارها از محکوم‌سازی قاطع خودداری کرده و صرفاً به درخواست «**آتش‌بس انسانی**» بسنده کرده است.

همچنین در موضوع سوریه، اغلب قطعنامه‌های سازمان ملل، ایران و گروه‌های مقاومت را عامل بی‌ثباتی معرفی کرده‌اند، بدون آنکه نقش قدرت‌های اشغالگر مانند آمریکا یا رژیم صهیونیستی مورد اشاره قرار گیرد.

مواجهه چندلایه، مقاومت چندسطحی

جبهه مقاومت امروز با طیفی از واکنش‌ها مواجه است؛ از دشمنی آشکار آمریکا و برخی کشورهای عربی تا مماسات تاکتیکی اروپا و سازمان‌های بین‌المللی. اما نقطه مشترک همه این واکنش‌ها، نگرانی از گسترش الگویی است که استقلال، مشارکت مردمی و نفی سلطه بیگانه را در قلب خود دارد. محور مقاومت، نه تنها تهدیدی امنیتی که تهدیدی هویتی برای نظم پوشالی ظلم جهانی موجود تلقی می‌شود.

منابع:

۱. موسوی، حامد؛ سیاست‌های منطقه‌ای آمریکا و محور مقاومت.

۲. نجفی، معصومه؛ سازمان ملل و تحولات خاورمیانه.

۳. حیدری، سپید کاظم؛ رویکرد اروپا به محور مقاومت.

جبهه مقاومت امروز با طیفی از واکنش‌ها مواجه است؛ از دشمنی آشکار آمریکا و برخی کشورهای عربی تا مماسات تاکتیکی اروپا و سازمان‌های بین‌المللی.

جنایت و آوار؛ پرونده حقوق بشر

ثبت جنایات جنگی رژیم صهیونیستی و نقش سازمان‌های بین‌المللی

کیفری بین‌المللی (ICC) که می‌تواند علیه جنایت‌کاران جنگی اقامه دعوا کند، با فشار کشورهای غربی در قبال اسرائیل عملاً **منفعل** باقی‌مانده‌است.

گزارش معروف کمیته حقیقت‌یاب سازمان ملل در سال ۲۰۰۹ (معروف به گزارش گلدستون) یکی از معدود اسناد رسمی بود که به‌صراحت اسرائیل را به ارتکاب جنایات جنگی متهم کرد. با این حال، فشارهای دیپلماتیک باعث عقب‌نشینی خود گلدستون از بخشی از یافته‌هایش شد و پیگیری قضایی آن متوقف ماند.

معیارهای دوگانه غرب؛ حقوق بشر گزینشی

مدعیان حقوق بشر در غرب، همواره در مواجهه با جنایات اسرائیل دچار «گزینه‌ش» شده‌اند. در حالی که کوچک‌ترین تحرکات گروه‌های مقاومت با برچسب «تروریستی» مواجه می‌شود، بمباران اردوگاه‌های آوارگان، محاصره غزه، یا قتل خبرنگارانی چون شیرین ابو عاقله، حتی واکنش نمادین نیز از سوی نهادهای غربی برنمی‌انگیزد.

جنایت در آوار، حافظه‌ای برای فردا

آوارها در غزه، جنین، نابلس و الخلیل، گورستان وجدان بشریت شده‌اند. با وجود سکوت نهادهای بین‌المللی، نهادهای مردمنهاد، گروه‌های حقیقت‌جو، و رسانه‌های مستقل، مسئولیت تاریخی ثبت این جنایات را برعهده دارند.

منابع:

۱. حسینی، محمدرضا. جنایات جنگی رژیم صهیونیستی در غزه.
۲. موسوی، فاطمه. بررسی حقوقی گزارش گلدستون.

نقش سازمان‌های بین‌المللی در قبال جنایات رژیم صهیونیستی، اغلب به صدور بیانیه‌های بی‌اثر یا درخواست‌های نمادین محدود بوده است. شورای امنیت سازمان ملل، بارها با وتوی آمریکا از تصویب قطعنامه‌های الزام‌آور در محکومیت جنایات تل‌آویو بازمانده‌است.

ویرانه‌هایی که سخن می‌گویند

در طول بیش از هفت دهه اشغال فلسطین، رژیم صهیونیستی بارها مرتکب جنایاتی شده که از منظر حقوق بین‌الملل، مصداق روشن «**جنایت جنگی**» و «**جنایت علیه بشریت**» محسوب می‌شود. بمباران مناطق مسکونی در نوار غزه، استفاده از سلاح‌های ممنوعه، کشتار غیرنظامیان، تخریب زیرساخت‌های حیاتی همچون بیمارستان‌ها و مدارس، و محاصره اقتصادی و دارویی از مصادیق مستند این جنایات هستند.

به‌عنوان نمونه، در نسل‌کشی اخیر غزه بیش از ۵۰ هزار نفر فلسطینی کشته شدند که بیش از ۵۰ درصد آنها از آنان زن و کودک هستند و بالای یک‌صد هزار نفر مجروح و مصدوم شدند. در تهاجم‌های سال ۲۰۲۱ و ۲۰۲۳ نیز اهداف غیرنظامی مستقیماً مورد هدف قرار گرفتند و تعداد قابل توجهی از زنان و کودکان و افراد غیرنظامی کشته و زخمی شدند و حتی کاروان‌های امدادی و خبرنگاران مصون نماندند.

نقض آشکار قوانین بین‌المللی بشردوستانه

مطابق با کنوانسیون چهارم ژنو (۱۹۴۹)، هرگونه هدف قراردادن غیرنظامیان، استفاده از گرسنگی به‌عنوان سلاح جنگی، و انتقال اجباری جمعیت، ممنوع است. با این حال، رژیم صهیونیستی با پشتیبانی آمریکا و سکوت اروپا، بارها این اصول را نقض کرده‌است.

استفاده از بمب‌های فسفوری سفید در مناطق پرجمعیت، حمله به کاروان‌های سازمان ملل و تخریب خانه‌های فلسطینی‌ها تحت عنوان «**اقدام پیش‌گیرانه**»، نمونه‌هایی از نقض نظام‌مند حقوق بشر است که حتی در گزارش‌های رسمی سازمان ملل به آن اشاره شده‌است.

سازمان‌های بین‌المللی؛ نظاره‌گران خاموش

نقش سازمان‌های بین‌المللی در قبال جنایات رژیم صهیونیستی، اغلب به صدور بیانیه‌های بی‌اثر یا درخواست‌های نمادین محدود بوده است. شورای امنیت سازمان ملل، بارها با وتوی آمریکا از تصویب قطعنامه‌های الزام‌آور در محکومیت جنایات تل‌آویو بازمانده‌است. همچنین، دیوان

اقتصاد جنگ؛ دلار، سلاح و نفت

بررسی تبعات اقتصادی جنگ برای منطقه، اسرائیل و جهان

جنگ؛ موتور پنهان اقتصاد غرب

در حالی که جنگ از منظر انسانی، تراژدی و ویرانی است، برای برخی قدرت‌های جهانی به‌ویژه **ایالات متحده**، جنگ محرک مهمی برای اقتصاد محسوب می‌شود. صنایع نظامی در آمریکا یکی از ارکان اصلی اقتصاد این کشور است که در هر بحران امنیتی، با افزایش فروش تسلیحات به کشورهای منطقه، میلیارد‌ها دلار سود به جیب شرکت‌های اسلحه‌سازی مانند لاکهید مارتین، ریتون و نورثروپ گرومن سرازیر می‌شود. تنها در جریان جنگ‌های غزه، قراردادهای فروش سلاح به ارزش میلیارد‌ها دلار میان آمریکا و کشورهای عربی امضا شده که در پوشش «**افزایش امنیت**» منطقه، در واقع منافع مالی عظیمی را برای واشنگتن رقم زده است.

دلارهای نفتی؛ بازی دوباره نفت و امنیت

یکی از مهم‌ترین تأثیرات جنگ در غرب آسیا، افزایش ناگهانی قیمت نفت و گاز در بازارهای جهانی است. به محض شروع هر درگیری بزرگ، **ریسک ژئوپلیتیکی** بالا رفته و بازارهای انرژی واکنش نشان می‌دهند. جنگ‌های اخیر در غزه و تهدیدات پیرامونی آن، باعث افزایش قیمت جهانی نفت شد و درآمد کشورهای تولیدکننده نفت افزایش یافت. در این میان، آمریکا از این نوسانات هم بهره‌برداری مالی می‌کند (با فروش ذخایر نفت استراتژیک یا افزایش صادرات نفت شیل) و هم آن را بهانه‌ای برای افزایش حضور نظامی و سیاسی خود در منطقه قرار می‌دهد.

اقتصاد اسرائیل؛ آسیب‌پذیر در بحران

بر خلاف تصور رایج، اقتصاد رژیم صهیونیستی، به‌شدت در برابر بحران‌های امنیتی آسیب‌پذیر است. با آغاز هر جنگ، بخش‌هایی مانند گردشگری، فناوری، بازار سرمایه و حتی خدمات مالی به‌سرعت دچار رکود می‌شوند. برای نمونه، در جریان درگیری‌های سال ۲۰۲۳، شاخص بورس تل‌آویو سقوط کرد، نرخ بیمه و ریسک سرمایه‌گذاری خارجی افزایش یافت، و بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی برنامه‌های

توسعه خود را در سرزمین‌های اشغالی متوقف کردند.

همچنین افزایش هزینه‌های نظامی و بسیج عمومی، **بار مالی سنگینی** بر دوش دولت می‌گذارد که باعث کاهش بودجه خدمات عمومی و افزایش نارضایتی داخلی می‌شود.

منطقه در سایه جنگ؛ رکود و وابستگی

جنگ‌های مکرر در منطقه غرب آسیا، زیرساخت‌های اقتصادی بسیاری از کشورها را تخریب کرده است. سوریه، یمن، عراق و فلسطین نمونه‌هایی از اقتصادهای جنگ‌زده‌ای هستند که دهه‌ها عقب‌ماندگی توسعه‌ای را تجربه می‌کنند. این وضعیت زمینه را برای نفوذ بیشتر نهادهای مالی غربی مانند صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی فراهم می‌سازد که با وام‌های مشروط، وابستگی اقتصادی کشورهای بحران‌زده را تشدید می‌کنند.

از سوی دیگر، شرکت‌های غربی و صهیونیستی نیز تلاش دارند از فرصت بازسازی پس از جنگ‌ها، سودهای کلانی به دست آورند. به‌عبارت دیگر، جنگ نه‌تنها تخریب که **بازاری برای «اقتصاد بازسازی»** نیز می‌سازد.

در نهایت، معادله جنگ و اقتصاد در منطقه غرب آسیا نشان می‌دهد که در حالی که ملت‌ها هزینه‌های جانی و مالی درگیری‌ها را پرداخت می‌کنند، بخش کوچکی از بازیگران جهانی - اعم از دولت‌ها، شرکت‌های تسلیحاتی و نفتی - از این درگیری‌ها سود می‌برند.

منابع:

۱. سلیمانی، ناصر. اقتصاد سیاسی جنگ در خاورمیانه.
۲. رضایی، احسان. تأثیر درگیری‌های نظامی بر اقتصاد اسرائیل.

بر خلاف تصور رایج، اقتصاد رژیم صهیونیستی، به‌شدت در برابر بحران‌های امنیتی آسیب‌پذیر است. با آغاز هر جنگ، بخش‌هایی مانند گردشگری، فناوری، بازار سرمایه و حتی خدمات مالی به‌سرعت دچار رکود می‌شوند.

مقاومت و فرهنگ؛ شعر، هنر و پایداری

نقش هنرمندان فلسطینی و جهان اسلام در روایت فرهنگی مقاومت

روایت مقاومت، فراتر از سلاح

در مواجهه با اشغال و سرکوب، مقاومت تنها در سنگر نظامی معنا نمی‌یابد. **فرهنگ، شعر، موسیقی، نقاشی و سینما** نیز می‌توانند به سلاحی نیرومند برای روایت حق و افشای ظلم بدل شوند. هنرمندان فلسطینی و مسلمان، در خط مقدم جبهه فرهنگی قرار گرفته‌اند تا با زبان هنر، تاریخ پایداری، درد مردم، و امید به آینده را زنده نگه دارند.

هنر مقاومت، نه در تکرار شعاری، بلکه در بازتاب تجربه زیسته یک ملت ستم‌دیده است. شعرهایی که از دل آوار برخاسته، فیلم‌هایی که زیر بمباران ساخته شده‌اند، و نقاشی‌هایی که با رنگ خون و درد آمیخته‌اند، بخش مهمی از حافظه تاریخی مبارزه‌اند.

شعر فلسطینی؛ فریادی بی‌پایان آزادی

شاعران فلسطینی چون **محمود درویش، سمیح القاسم و فدوی طوقان**، با سروده‌های خود، پرچم‌داران ادبیات مقاومت‌اند. اشعار آنان ترکیبی از سوگ، امید، عشق به میهن و طغیان علیه اشغالگری است. درویش با شعری چون «بر این زمین چیزی هست که شایسته زندگی است» چهره‌ای جهانی یافت؛ شعری که تبدیل به شعار تظاهرات مردمی در فلسطین و جهان عرب شد.

در جهان اسلام، شاعران ایرانی، لبنانی و تونسی نیز با الهام از مقاومت فلسطین، سروده‌هایی خلق کرده‌اند که در تظاهرات، مجامع ادبی و حتی مراسم رسمی خوانده می‌شوند.

هنرهای تجسمی؛ نقاشی در دیوارهای خون‌بار

در اردوگاه‌های آوارگان، مدارس و حتی دیوارهای ویران‌شده غزه، نقاشی‌های کودکان و گرافیتی‌های اعتراضی، نمادهای هنر مقاومت‌اند. تصاویر کلید بازگشت، نقشه فلسطین، کودکان شهید و سربازان سنگ‌پرانی که در برابر تانک‌ها ایستاده‌اند، از پرتکرارترین موضوعات هنرهای تجسمی هستند.

در عرصه بین‌المللی، هنرمندانی چون بانکسی (نقاش گرافیتی بریتانیایی) نیز از طریق آثار خود در کرانه باختری، توجه جهانیان را به رنج فلسطین جلب کرده‌اند. چنین آثاری بدون کلمه، اما با تصویر، ظلم را روایت می‌کنند.

سینما و مستند؛ قاب‌هایی از حقیقت پنهان

سینمای مقاومت، در فلسطین و دیگر کشورهای اسلامی، تلاش دارد تصویری واقعی و انسانی از فلسطینی‌ها ارائه دهد، فراتر از روایت‌های رسانه‌های جریان اصلی. آثاری مانند فیلم «عمر» به

کارگردانی هانی ابواسعد که نامزد اسکار شد، یا مستندهایی درباره کودکان غزه، نقش مهمی در جهانی‌سازی صدای فلسطین ایفا کرده‌اند.

در ایران، مستندسازی چون نادر طالب‌زاده و هادی نعمت‌اللهی نیز با تولید آثاری درباره جنایات صهیونیست‌ها، مشارکت در این جبهه هنری داشته‌اند. این فیلم‌ها در جشنواره‌های مقاومت و سینمای مستند جهانی به نمایش درآمده‌اند.

موسیقی و ترانه‌های پایداری

آوازهای سنتی فلسطینی (دبکه)، ترانه‌های انقلابی و موسیقی رپ فلسطینی، نسل جدیدی از مقاومت فرهنگی را شکل داده‌اند. گروه‌هایی مانند دام (D.A.M)، نخستین گروه رپ فلسطینی، با زبان جوانان، اشغال و نابرابری را افشا کرده‌اند. این آثار، به‌ویژه در میان نوجوانان و جوانان، به ابزاری برای هویت‌سازی و پایداری تبدیل شده‌اند.

در نبرد نابرابر رسانه‌ای، هنر ابزاری است برای بازسازی روایت فلسطین. هر تصویر، شعر، و فیلم، سنگی است در دستان روایت حقیقت.

منابع:

۱. شاکری، زهرا. ادبیات مقاومت در فلسطین.
۲. حسینی، محمدرضا. نقش سینما در بازنمایی مقاومت.

هنر مقاومت، نه در تکرار شعاری، بلکه در بازتاب تجربه زیسته یک ملت ستم‌دیده است. شعرهایی که از دل آوار برخاسته، فیلم‌هایی که زیر بمباران ساخته شده‌اند، و نقاشی‌هایی که با رنگ خون و درد آمیخته‌اند، بخش مهمی از حافظه تاریخی مبارزه‌اند.

نقش ایران در حمایت از مقاومت

فعالیت‌های مردمی، دانشگاهی و مجازی مردم ایران در حمایت از فلسطین

در پلتفرم‌هایی چون توئیتر، ایکس، اینستاگرام و تلگرام باعث شده صدای مظلومیت فلسطین از ایران به گوش جهانیان برسد. کارزارهای دیجیتال همچون #FreePalestine و #Gazaun-derAttack، با مشارکت جوانان ایرانی، در زمان اوج بحران‌ها به ترند جهانی تبدیل شده‌اند. همچنین برخی فعالان ایرانی به زبان‌های خارجی محتوا تولید می‌کنند تا افکار عمومی جهان را تحت تأثیر قرار دهند.

از مطالبه‌گری تا مطالبه‌سازی

ملت ایران نه تنها نقش واکنشی در حمایت از فلسطین دارند، بلکه تلاش می‌کنند سیاست‌ها و رسانه‌های رسمی را نیز نسبت به این موضوع حساس کنند. از مطالبه حضور پررنگ‌تر رسانه ملی در پوشش اخبار مقاومت گرفته تا خواستار تحریم کالاهای صهیونیستی، نسل جوان نقش «مطالبه‌گر» در ساختارهای داخلی ایفا می‌کند.

در برخی مواقع، جریان‌های مردمی توانسته‌اند سبب تصویب قطعنامه‌هایی در شوراهای شهری، فشار برای توقف واردات برخی کالاها، یا تأثیر بر سیاست‌های فرهنگی در خصوص فلسطین شوند. ملت ایران نه تنها بر مبنای انگیزه دینی، بلکه از منظر عدالت‌خواهی جهانی و ضداستکباری به موضوع فلسطین می‌نگرند. از خیابان و دانشگاه تا فضای دیجیتال، پیام پایداری فلسطین را به مثابه بخشی از هویت انقلابی خود پاس می‌دارد.

منابع:

۱. رسولی، فاطمه. نقش جوانان در دیپلماسی مردمی مقاومت.
۲. صادقی، علی. دانشجویان و مقاومت فلسطین.

ملت ایران نه تنها بر مبنای انگیزه دینی، بلکه از منظر عدالت‌خواهی جهانی و ضداستکباری به موضوع فلسطین می‌نگرند. از خیابان و دانشگاه تا فضای دیجیتال، پیام پایداری فلسطین را به مثابه بخشی از هویت انقلابی خود پاس می‌دارد.

۱. جریان مردمی؛ حمایت از دل کوچه‌ها تا میادین

در طول دهه‌های اخیر، یکی از ویژگی‌های متمایز ملت ایران در عرصه بین‌المللی، پیوستگی مردمی با آرمان فلسطین بوده است. ایرانیان، به‌ویژه پس از انقلاب اسلامی، همواره در خط مقدم حمایت‌های مردمی از مقاومت فلسطین قرار داشته‌اند؛ چه در راهپیمایی‌های روز قدس، چه در کارزارهای جمع‌آوری کمک‌های مردمی، و چه در ابتکارات فرهنگی چون برگزاری نمایشگاه‌های خیابانی یا جشنواره‌های گرافیک و عکس.

گروه‌های جهادی جوان، با رویکردی فرهنگی و اجتماعی، تلاش دارند مفاهیم مقاومت، عدالت و آزادی فلسطین را به زبان نسل خود بازگو کنند و در محافل عمومی، حس همدلی با مردم مظلوم غزه را زنده نگه دارند.

۲. دانشگاه؛ سنگر آگاهی و اقدام

محیط دانشگاه در ایران، از دیرباز بستری برای رشد گفتمان عدالت‌خواهی و حمایت از مردم مظلوم بوده است. تشکل‌های دانشجویی چون جنبش عدالت‌خواه دانشجویی، بسیج دانشجویی و گروه‌های مستقل، با برگزاری نشست‌های تخصصی، اردوهای معرفتی، پوشش‌های مطالبه‌گری و بیانیه‌های اعتراضی، نقشی فعال در تقویت جبهه مقاومت ایفا می‌کنند.

برگزاری هفته همبستگی با فلسطین، دیوارنگاری‌های نمادین در فضای شهری و دانشگاهی، تهیه محتوای تحلیلی برای دانشجویان، و حتی دعوت از اندیشمندان جهان اسلام، بخشی از فعالیت‌هایی است که دانشگاه را به کانون زنده حمایت فرهنگی و فکری از فلسطین تبدیل کرده است.

جهاد روایت در فضای مجازی

با گسترش شبکه‌های اجتماعی، جوانان ایرانی نقشی پررنگ در جهاد تبیین و روایتگری در فضای مجازی یافته‌اند. تولید پوسترهای گرافیکی، کلیپ‌های روشنگر، ترجمه اخبار مقاومت، و فعالیت

شبهات: آیا مقاومت موجب جنگ است؟

عقب‌نشینی نمی‌کند؛ بلکه پیشروی بیشتری نیز خواهد داشت.

افکار عمومی جهان چه می‌گوید؟

در دهه اخیر، با افزایش دسترسی به رسانه‌های مستقل و تصاویر واقعی از غزه و کرانه باختری، افکار عمومی جهانی به‌سوی پذیرش مقاومت و درک نابرابری موجود تغییر یافته است. جنبش‌های دانشجویی، اتحادیه‌های کارگری و چهره‌های فرهنگی در اروپا و آمریکا، روزبه‌روز از مقاومت مشروع مردم فلسطین حمایت بیشتری می‌کنند.

حتی شخصیت‌هایی مانند نائومی کلاین، جودیت باتلر و کن لوچ، صریحاً از مقاومت سخن گفته و رژیم صهیونیستی را مسئول تداوم درگیری‌ها دانسته‌اند.

اگر مقاومت نبود، چه می‌شد؟ آینده بدون مقاومت یعنی چه؟

اگر فرض کنیم مقاومت وجود نداشت، آیا رژیم صهیونیستی، حقوق مردم فلسطین را به رسمیت می‌شناخت؟ تاریخ نشان می‌دهد که تنها با فشار مقاومت بود که حتی کوچک‌ترین امتیازها داده شده است. عقب‌نشینی اسرائیل از جنوب لبنان در سال ۲۰۰۰، بدون مذاکره رسمی، تنها با فشار حزب‌الله صورت گرفت. همچنین در جنگ ۳۳ روزه، برای اولین بار توازن و حشت برقرار شد. مقاومت، گرچه هزینه دارد، اما مانع فروپاشی کامل یک ملت می‌شود. سکوت و سازش در برابر اشغال، نه صلح می‌آورد و نه کرامت انسانی.

منابع:

۱. شریعتی، امیر. فلسفه مقاومت و حق مشروع دفاع.
۲. موسوی‌نژاد، علی. مطالعه تطبیقی تجربه اسلو و مادرید.

این شبهه؛ روایت ساده‌سازی خطرناکی از یک بحران پیچیده و تاریخی است. پرسش اساسی این است: آیا بدون مقاومت، واقعاً جنگ و اشغال پایان می‌یابد؟ یا مقاومت واکنشی طبیعی به تجاوز، اشغال و نسل‌کشی است؟

صورت‌بندی شبهه: «اگر مقاومت نباشد، جنگی هم نیست!»

یکی از رایج‌ترین شبهاتی که رسانه‌های غربی و جریان‌های سازش‌طلب در فضای رسانه‌ای مطرح می‌کنند این است که مقاومت، عامل جنگ است. در این منطق، گروه‌های مقاومت مانند حماس، جهاد اسلامی، حزب‌الله و انصارالله، متهم به آغاز درگیری‌ها هستند و اگر این گروه‌ها سلاح را کنار بگذارند، صلح برقرار می‌شود.

این شبهه؛ روایت ساده‌سازی خطرناکی از یک بحران پیچیده و تاریخی است. پرسش اساسی این است: آیا بدون مقاومت، واقعاً جنگ و اشغال پایان می‌یابد؟ یا مقاومت واکنشی طبیعی به تجاوز، اشغال و نسل‌کشی است؟

ماهیت مقاومت؛ واکنش به تجاوز، نه آغازگر جنگ

مقاومت، به‌ویژه در گفتمان اسلامی و انسانی، پاسخ طبیعی و مشروع ملتی مظلوم در برابر اشغالگری و نقض حقوق اولیه است. در ماجرای فلسطین، این مردم فلسطین بوده‌اند که از ۱۹۴۸ به بعد، خانه‌هایشان را از دست داده‌اند، به اردوگاه‌ها رانده شده‌اند، و از ابتدایی‌ترین حقوق انسانی محروم مانده‌اند. آن‌ها نه ارتش دارند، نه ناو هواپیمابر؛ بلکه مقاومت آخرین ابزار بقا و کرامت آن‌هاست.

سند‌های سازمان ملل، از جمله قطعنامه ۳۲۳۶ مجمع عمومی، صراحتاً حق مردم فلسطین برای مقاومت در برابر اشغال را به رسمیت شناخته‌اند.

آیا سازش، صلح می‌آورد؟ تجربه اسلو و مادرید چه می‌گوید؟

سازش‌طلبی ای نظیر توافق‌نامه‌هایی مانند اسلو (۱۹۹۳) و مادرید، بر مبنای توقف مقاومت و گفت‌وگو با رژیم صهیونیستی بسته شد. اما نتیجه چه بود؟ گسترش شهرک‌سازی، افزایش نقاط بازرسی، محاصره غزه و در نهایت دیوار آپارتاید. حتی «محمود عباس» که همکاری کامل با صهیونیست‌ها داشته، بارها از بی‌ثمر بودن این روند سخن گفته است.

این تجربه نشان داد که بدون فشار مقاومت، طرف اشغالگر نه تنها

راهکارهای کلیدی برای ارتقای تکریم ارباب رجوع در سازمان‌های اداری

۴. بهبود سیستم‌های منابع انسانی

منابع انسانی، قلب تپنده هر سازمان هستند و کیفیت تعامل آنان با ارباب رجوع، مستقیماً بر تصویر عمومی سازمان تأثیر می‌گذارد. گزینش و استخدام بر اساس مهارت‌های رفتاری، اخلاقی و توانایی‌های ارتباطی، باید در کنار تخصص‌های فنی مورد توجه قرار گیرد. همچنین، طراحی برنامه‌های انگیزشی برای کارکنانی که در تکریم ارباب رجوع عملکرد برجسته دارند - مانند اعطای لوح تقدیر، پاداش‌های معنوی یا مالی - می‌تواند انگیزه سایر کارکنان را نیز افزایش دهد.

۵. بستر سازی فرهنگی و باور سازمانی

تکریم ارباب رجوع نباید به عنوان یک شعار تبلیغاتی یا اقدام مقطعی تلقی شود، بلکه باید به یک نگرش پایدار در فرهنگ سازمانی تبدیل گردد. این امر نیازمند حمایت مستمر مدیران ارشد، الگوسازی رفتاری، و جلوگیری از رفتارهای ظاهری و ساختگی است. برای مثال، اگر مدیران خود در برخورد با ارباب رجوع ادب و احترام را رعایت کنند، این رفتار به تدریج در سایر سطوح سازمان نیز نهادینه خواهد شد.

۶. استفاده از فناوری‌های نوین

در عصر دیجیتال، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین نقش مهمی در تسهیل ارتباط با ارباب رجوع دارد. راهاندازی خط تلفن گویا، سایت اینترنتی، سامانه‌های پاسخ‌گویی آنلاین، و اپلیکیشن‌های موبایلی، می‌تواند بسیاری از مراجعات حضوری را کاهش داده و سرعت پاسخ‌گویی را افزایش دهد. این ابزارها همچنین امکان پیگیری درخواست‌ها، ثبت شکایات و دریافت خدمات را در هر زمان و مکان فراهم می‌کنند.

تکریم ارباب رجوع نباید به عنوان یک شعار تبلیغاتی یا اقدام مقطعی تلقی شود، بلکه باید به یک نگرش پایدار در فرهنگ سازمانی تبدیل گردد. این امر نیازمند حمایت مستمر مدیران ارشد، الگوسازی رفتاری، و جلوگیری از رفتارهای ظاهری و ساختگی است.

تکریم ارباب رجوع یکی از اصول بنیادین در ارتقای کیفیت خدمات عمومی و افزایش اعتماد اجتماعی به نهادهای اداری است. در دنیای امروز، سازمان‌هایی موفق‌تر هستند که ارباب رجوع را نه تنها به عنوان دریافت‌کننده خدمات، بلکه به عنوان شریک راهبردی در فرآیند توسعه تلقی کنند. برای تحقق این هدف، مجموعه‌ای از راهکارهای کلیدی وجود دارد که در ادامه به صورت کامل و کاربردی تشریح می‌شود.

۱. نهادینه‌سازی فرهنگ احترام و پاسخ‌گویی

نخستین گام در مسیر تکریم ارباب رجوع، ایجاد و تثبیت فرهنگ سازمانی مبتنی بر احترام، پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری است. این امر نیازمند آموزش مستمر کارکنان در زمینه مهارت‌های ارتباطی، ادب، نزاکت، همدلی و کنترل هیجانات است. برای مثال، برگزاری کارگاه‌های آموزشی با حضور روان‌شناسان سازمانی می‌تواند به ارتقای سطح تعاملات انسانی در محیط کار کمک کند.

۲. شفاف‌سازی فرآیندها و خدمات

یکی از عوامل نارضایتی ارباب رجوع، پیچیدگی و ابهام در فرآیندهای اداری است. ارائه اطلاعات دقیق درباره مراحل انجام کار، مدارک مورد نیاز، زمان‌بندی و مسئول مربوطه، نقش مهمی در کاهش سردرگمی و افزایش رضایت دارد. نصب تابلوهای راهنما، تهیه بروشورهای اطلاع‌رسانی و طراحی سامانه‌های الکترونیکی برای راهنمایی مراجعان، از جمله اقدامات مؤثر در این زمینه است.

۳. ایجاد سازوکارهای نظارتی و ارزیابی عملکرد

نظارت مستمر بر نحوه تعامل کارکنان با ارباب رجوع و سنجش رضایت مراجعان، از ارکان اساسی در بهبود خدمات است. اجرای نظرسنجی‌های دوره‌ای، نصب صندوق‌های پیشنهاد و انتقاد، و راهاندازی سامانه‌های ثبت بازخورد، به سازمان کمک می‌کند تا نقاط ضعف خود را شناسایی و اصلاح کند. استفاده از بازخوردها برای اصلاح رویه‌ها و رفتارهای کارکنان، باید به عنوان یک فرآیند یادگیرنده و نه تنبیهی تلقی شود تا اثربخشی بیشتری داشته باشد.

مناسبت‌های مهرماه

ولادت امام حسن عسکری علیه‌السلام [۸ ربیع الثانی]

ولادت امام حسن عسکری علیه‌السلام، یازدهمین اختر تابناک آسمان امامت و ولایت، در روز هشتم ربیع‌الثانی سال ۲۳۲ هجری قمری در شهر مدینه منوره واقع شد. این روز از جمله ایام مبارک و پرشکوه در تقویم شیعی است که یادآور تجلی نور پاکی، علم، و صبر در برابر ظلم است.

نگاهی کوتاه به زندگی امام حسن عسکری علیه‌السلام امام حسن عسکری (ع) در شرایطی به دنیا آمد که دوران حاکمیت بنی عباس به اوج استبداد، ظلم و کنترل سخت بر خاندان پیامبر رسیده بود. پدر بزرگوار ایشان امام هادی (ع) و مادرشان بانویی بافضیلت به نام حدیثه یا سوسن خاتون بودند که به سبب تقوا و ایمان، در زمره بانوان برجسته تاریخ تشیع قرار دارد.

ایشان در سن ۲۲ سالگی پس از شهادت امام هادی (ع)، عهده‌دار منصب امامت شدند و حدود ۶ سال امامت شیعیان را بر عهده داشتند؛ دورانی بسیار دشوار، تحت‌نظر و کنترل شدید خلفای عباسی، به‌ویژه معتمد عباسی.

ویژگی‌های برجسته امام حسن عسکری علیه‌السلام علم سرشار

امام عسکری (ع) در زمان خود، ملقب به «عالم‌ترین شخصیت زمان» بود. حتی دشمنان ایشان، مانند دانشمندان دربار عباسی، به مقام علمی بی‌نظیر ایشان اذعان داشتند. آثار روایت‌شده از آن حضرت در زمینه تفسیر، فقه، کلام و پاسخ به شبهات، تا امروز راهگشای بسیاری از مسائل معرفتی است.

پنهان‌زیستی در عین هدایت

به دلیل فشار و مراقبت دستگاه خلافت، ارتباط مستقیم امام با مردم بسیار محدود بود. بااین‌حال، امام با سازمان و کالت و ارتباطات رمزگذاری شده، شبکه‌ای از شیعیان را هدایت می‌فرمود.

آماده‌سازی زمینه برای غیبت

امام حسن عسکری (ع) نقش کلیدی در آماده‌سازی جامعه شیعه برای عصر غیبت ایفا کرد. ولادت پنهانی فرزندش، حضرت حجت بن الحسن (عج)، و تربیت یاران خاص مانند عثمان بن سعید، از اقدامات مهم آن حضرت در این مسیر بود.

جلوه‌هایی از سیره امام

- رفتار امام با مخالفان، حتی جاسوسان عباسی، مملو از کرامت، حلم و اخلاق بود، تا جایی که گاه موجب تحول درونی آنان می‌شد.

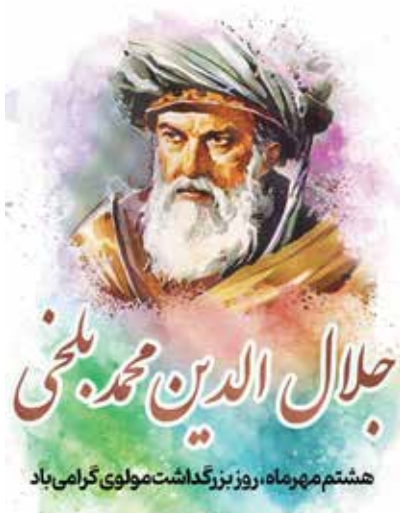
- از ایشان نامه‌هایی به زبان‌های مختلف باقی‌مانده که نشان‌دهنده تسلط ایشان بر فرهنگ‌ها و زبان‌های گوناگون در مناطق اسلامی است.

روز بزرگداشت مولوی

روز بزرگداشت مولوی در ۸ مهرماه هر سال برگزار می‌شود. این روز به احترام جلال‌الدین محمد بلخی، شاعر و عارف بزرگ ایرانی، نام‌گذاری شده است. مولوی تأثیر عمیقی بر ادبیات و عرفان جهان گذاشته و آثار او، به‌ویژه مثنوی معنوی و دیوان شمس، همچنان الهام‌بخش بسیاری از افراد در سراسر دنیا هستند.

یونسکو نیز در سال ۲۰۰۷، به پیشنهاد ترکیه، این سال را به‌عنوان سال جهانی مولانا نام‌گذاری کرد.

روز بزرگداشت حافظ شیرازی

روز بزرگداشت حافظ شیرازی، شاعر بلند آوازه و لسان‌الغیب ایران، در ۲۰ مهرماه هر سال (مطابق با ۱۲ اکتبر میلادی) گرامی داشته می‌شود. این روز به پاس مقام ادبی، عرفانی، و فرهنگی خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی، در تقویم رسمی کشور به‌عنوان یادآور یکی از قله‌های شعر فارسی ثبت شده است.

حافظ؛ صدای راز آلود جان ایرانی

حافظ نه تنها شاعری بی‌مانند، بلکه آینه‌دار فرهنگ، عرفان، دین، و فلسفه‌ی ایرانی-اسلامی است. دیوان او، که در اغلب خانه‌های ایرانی یافت می‌شود، تنها یک اثر ادبی نیست؛ کتابی است برای تأمل، تفأل، و تجلی معنویت. او با بیانی رمزآلود و فشرده، مفاهیم بلندی چون عشق، توحید، رندی، زهدریایی و نقد ریا را به شکلی هنرمندانه در هم آمیخت.

جلوه‌هایی از جایگاه حافظ

- در ادبیات فارسی: حافظ را «خواجه اهل راز» می‌نامند؛ شاعری که با کمتر از ۵۰۰ غزل، هم‌پایه بزرگ‌ترین اندیشمندان جهان ایستاده است.
- در عرفان اسلامی: اشعار او سرشار از مفاهیم عرفانی و الهی است، بی‌آنکه در بند اصطلاحات خشک صوفیانه بماند.
- در فرهنگ عامه: فال حافظ، شب یلدا، و اشعار او در مراسم شادی و سوگواری، نشان از پیوند عمیق او با زندگی مردم دارد.
- در جهان: دیوان حافظ به اکثر زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده و فلاسفه و ادیبان بزرگی چون گوته، نیچه، و امرسون از او سخن

سقوط هواپیمای حامل جمعی از فرماندهان جنگ در سال ۱۳۶۰

در تاریخ ۷ مهر ۱۳۶۰، یک فروند هواپیمای ترابری C-130 نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که حامل پیکر مطهر شهید محمد جهان‌آرا، فرمانده سپاه پاسداران خرمشهر، و نیز جمعی از فرماندهان نظامی کشور بود، پس از ترک اهواز به مقصد تهران، در حوالی منطقه کهریزک سقوط کرد.

سقوط هواپیمای حامل جمعی از فرماندهان ارشد نظامی جمهوری اسلامی ایران یکی از تلخ‌ترین و درعین‌حال پراهمیت‌ترین حوادث دفاع مقدس به‌شمار می‌رود. در این سانحه دردناک، جمعی از عالی‌ترین فرماندهان ارتش و سپاه زیر به شهادت رسیدند. سرلشکر ولی‌الله فلاحتی، جانشین ستاد ارتش سرتیپ جواد فکوری، وزیر دفاع و فرمانده سابق نیروی هوایی

سرتیپ سید موسی نامجو، وزیر دفاع وقت و از فرماندهان دانشگاه افسری

سرتیپ محمد کلاهدوز، قائم‌مقام سپاه پاسداران و شهید محمد جهان‌آرا، فرمانده سپاه خرمشهر

اهمیت و جایگاه فرماندهان

این فرماندهان، در مقطع حساسی از جنگ، نقش‌های اساسی در طراحی، هدایت و فرماندهی عملیات‌های دفاعی و سازماندهی نیروهای مسلح ایفا می‌کردند. به‌ویژه شهید فکوری و شهید نامجو، از طراحان و مدیران راهبردی در هماهنگی ارتش و سپاه برای مقابله با تجاوز دشمن بعثی بودند. همچنین شهید کلاهدوز از چهره‌های مؤثر در تکوین ساختار سپاه و اتصال آن با ارتش محسوب می‌شد.

شهادت این فرماندهان، ضربه سنگینی به ساختار فرماندهی جنگ وارد کرد، اما نکته مهم در این حادثه، تداوم مسیر ایشان توسط فرماندهان جوان‌تر و وفادار به انقلاب بود که راه آن شهدا را ادامه دادند.

اقتصاد مقاومتی چیست و چرا راه نجات ماست؟

مقاومت یعنی فشار بیشتر بر مردم؟ نه!

یکی از سوء برداشتهای رایج آن است که اقتصاد مقاومتی یعنی تحمیل سختی بیشتر به مردم. این تصور نادرست است.

اقتصاد مقاومتی یعنی:

- شفاف سازی مسیر پول های کلان و مقابله با رانت
 - آزاد سازی ظرفیت های مغفول مانده تولیدی و کشاورزی
 - حمایت از کسب و کارهای خرد و متوسط
 - عدالت در توزیع منابع، و نه ریاضت اقتصادی بر دوش مستضعفان
- در این مدل، مردم از تماشاگر، به بازیگر اصلی اقتصاد تبدیل می شوند.

اقتصاد مقاومتی یک مسئله فرهنگی هم هست

- باید فرهنگ مصرف تغییر کند
 - باید باور به توان داخلی تقویت شود
 - باید روحیه کار آفرینی و جهاد اقتصادی به جای سودمحوری تزریق شود
- تا ذهن ها مقاوم نشوند، اقتصاد مقاوم نمی شود.

الگوی تاب آوری - تجربه مردم در زمان کرونا

در دوران شیوع ویروس کرونا، شاهد شکل گیری شبکه های مردمی تولید ماسک، کمک مؤمنانه، فروشگاه های محله محور و کسب و کارهای خانگی بودیم. این تجربه نشان داد ظرفیت اقتصاد مردم پایه وجود دارد، اگر به آن میدان داده شود.

منابع:

۱. رضایی، محسن. اقتصاد مقاومتی: مبانی، راهبردها و سیاست ها.
۲. پژوهشکده مطالعات راهبردی. راهنمای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی.

اقتصاد مقاومتی یعنی:

- شفاف سازی مسیر پول های کلان و مقابله با رانت
- آزاد سازی ظرفیت های مغفول مانده تولیدی و کشاورزی
- حمایت از کسب و کارهای خرد و متوسط
- عدالت در توزیع منابع، و نه ریاضت اقتصادی بر دوش مستضعفان

در میان بی ثباتی های اقتصادی، تورم های پی در پی، و سایه سنگین تحریم ها، پرسشی بنیادین در ذهن همه شکل می گیرد: آیا راه نجاتی وجود دارد؟ پاسخ نظام جمهوری اسلامی به این پرسش، در قالب الگویی با عنوان «اقتصاد مقاومتی» تعریف شده؛ الگویی که برخلاف اقتصادهای وابسته و دلال محور، بر توان درونزا، عدالت محوری، دانش بنیانی و مشارکت مردمی استوار است.

اما آیا این الگو در مقام عمل، شدنی است؟ یا فقط شعاری برای دلگرمی؟ این صفحه، در پی پاسخ به همین سؤال است.

تعریف اقتصاد مقاومتی؛ شعار نیست، مدل است

اقتصاد مقاومتی مفهومی بومی شده و مبتنی بر واقعیات ایران است. برخلاف اقتصاد مصرف زده یا واردات محور، این مدل بر پایه سه اصل اصلی تعریف می شود:

۱. تاب آوری در برابر تهدیدات بیرونی (تحریم ها، فشارهای سیاسی - اقتصادی غرب)
 ۲. اصلاح ساختارهای ناکارآمد درونی (فساد، رانت، وابستگی ارزی)
 ۳. ایجاد رشد پایدار با تکیه بر منابع داخلی و عدالت اجتماعی
- اقتصاد مقاومتی یعنی اقتصادی که در شرایط فشار، در برابر دشمن، در برابر تحریم، در برابر دشمنانی که با اقتصاد ما بدرفتاری می کنند، بتواند مقاومت کند. رهبر انقلاب (۱۹/۵/۱۶)

چرا ما به اقتصاد مقاومتی نیاز داریم؟

- ایران کشوری است با منابع عظیم طبیعی، سرمایه انسانی جوان، موقعیت جغرافیایی استراتژیک و فرهنگ تمدنی غنی.
- اما هم زمان، از مشکلاتی مانند وابستگی به نفت، تورم مزمن، و شکاف طبقاتی نیز رنج می برد.
- فشار تحریم های چندلایه آمریکا و متحدانش، نشان داد که مدل واردات محور و وابسته به دلار، پاسخ گو نیست.
- اقتصاد مقاومتی، پاسخ راهبردی به این شرایط پیچیده است: مقاومتی در عین پیشرفت.

مستندات و مراحل تصویب طرح اقتصاد مقاومتی

و باید مبنای تدوین قوانین، برنامه‌ها و بودجه‌ها قرار گیرد.

جایگاه حقوقی اقتصاد مقاومتی

در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران، «سیاست‌های کلی» که از سوی رهبری ابلاغ می‌شوند، از جمله اسناد بالادستی محسوب می‌شوند. به همین دلیل:

- دولت‌ها مکلف‌اند برنامه‌های اجرایی خود را با آن تطبیق دهند.
- مجلس شورای اسلامی موظف است لوایح و طرح‌ها را بر این اساس تنظیم کند.
- دیوان محاسبات و نهادهای نظارتی می‌توانند انحراف از آن را پیگیری کنند

آیا دولت‌ها موظف به اجرای آن هستند؟

بله. ابلاغیه اقتصاد مقاومتی صرفاً یک بیانیه نیست، بلکه مبنای الزام‌آور برای تنظیم برنامه‌های توسعه کشور است. هر دولت موظف است:

- برنامه ششم، هفتم و بودجه‌های سالانه را با این سیاست تطبیق دهد
- برنامه عملیاتی و زمان‌بندی شده اجرا تدوین کند
- شاخص‌های نظارتی قابل ارزیابی تعریف نماید

نقشه راه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

۱۳۸۹: مفهوم‌سازی اولیه

۱۳۹۱: نام‌گذاری سال به «تولید ملی و حمایت از کار

۱۳۹۲: ابلاغ رسمی سیاست‌ها

۱۳۹۳ به بعد: تدوین برنامه‌های اجرایی (مانند ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی) این باکس می‌تواند به صورت تایم‌لاین گرافیکی طراحی شود.

منابع:

۱. مجمع تشخیص مصلحت نظام. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (ابلاغی ۱۳۹۲).
۲. رضایی، محسن. مبانی نظری و الگوی بومی اقتصاد مقاومتی.

رهبر معظم انقلاب از سال‌ها پیش، نگرانی خود نسبت به ساختار معیوب اقتصاد ایران را بارها مطرح کرده بودند.

طرح «اقتصاد مقاومتی» برخلاف برخی تصورات، تنها یک شعار یا توصیه اخلاقی نیست. این مفهوم، در بالاترین سطح حاکمیتی مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس نظام سیاست‌گذاری جمهوری اسلامی ایران به صورت رسمی تدوین و ابلاغ شده است.

رهبر معظم انقلاب از سال‌ها پیش، نگرانی خود نسبت به ساختار معیوب اقتصاد ایران را بارها مطرح کرده بودند. حاصل این دغدغه‌ها، نهایتاً در ۲۹ بهمن ۱۳۹۲ به شکل رسمی در قالب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد.

از دغدغه نظری تا اقدام عملی

سیر تدوین طرح اقتصاد مقاومتی از مراحل زیر عبور کرد:

۱. تبیین نظریه اقتصاد مقاومتی از سوی رهبر انقلاب بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲

۲. تشکیل جلسات کارشناسی در مجمع تشخیص مصلحت نظام برای استخراج خطوط راهبردی

۳. تدوین پیش‌نویس سیاست‌ها توسط کمیسیون‌های تخصصی اقتصادی

۴. جمع‌بندی و ابلاغ رسمی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (۲۹ بهمن ۱۳۹۲)

۵. ابلاغ به سه قوه و همه نهادهای مرتبط جهت اجرا، نظارت و پیگیری

ما سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را ابلاغ کردیم. این فقط یک دستورالعمل اداری نیست؛ یک راه نجات ملی است. رهبر انقلاب (۱۳۳/۱/۶)

محتوای ابلاغیه رسمی

سیاست‌های ابلاغ‌شده دارای ۲۴ بند هستند که از منظر ساختاری به سه بخش تقسیم می‌شوند:

محورهای اصلی (نظیر درون‌زایی، برون‌گرایی، عدالت‌محوری) سیاست‌های اجرایی (نظیر اصلاح نظام بانکی، توسعه صادرات غیرنفتی) الزامات نهادی و مدیریتی (نظارت مردمی، مقابله با فساد، حمایت از تولید داخلی)

این سند، شبیه به سند چشم‌انداز یا سیاست‌های کلی نظام، جنبه الزام‌آور دارد

مشکلات اجرای اقتصاد مقاومتی در ایران

- شاخص‌های اقتصادی به‌روز و شفاف نیستند
- بسیاری از آمارهای رسمی با تأخیر یا بدون جزئیات منتشر می‌شوند
- نبود شفافیت، موجب بی‌اعتمادی عمومی به وعده‌هایی شود

تقابل منافع گروه‌های رانتی

اجرای کامل اقتصاد مقاومتی مستلزم مقابله با منافع گروه‌های خاص و ساختارهای فاسد اقتصادی است. این گروه‌ها به دلیل سودهای حاصل از واردات، قاچاق یا رانت ارزی، در مقابل تولید داخلی ایستادگی می‌کنند. نشانه‌ها:

- مقاومت در برابر مالیات‌گیری از ثروتمندان و مافیاهای اقتصادی
- تلاش برای تضعیف تولید با واردات بی‌رویه
- فشار برای حفظ یارانه‌های غیره‌دفع‌شده و ناکارآمد

ضعف فرهنگ عمومی و مشارکت اجتماعی

اقتصاد مقاومتی بدون مشارکت مردم و باور عمومی به موفقیت نمی‌رسد. موانع فرهنگی:

- نگاه مصرف‌زده و وابسته به برندهای خارجی
- بی‌اعتمادی به کالای ایرانی
- کمبود آموزش رسانه‌ای درباره اقتصاد خانواده و الگوی مصرف
- نبود مشارکت جمعی در طرح‌های اقتصادی محلی

منابع:

۱. فلاح، سیدجواد. بررسی موانع اجرای اقتصاد مقاومتی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم.
۲. موسوی‌نیا، محمدرضا. نقد ساختار بروکراسی در اجرای سیاست‌های اقتصادی.
۳. مرکز پژوهش‌های مجلس. گزارش تحلیلی درباره نظام آماری و اثر آن در اقتصاد مقاومتی. سال ۱۳۹۹.

یکی از مهم‌ترین موانع اجرای اقتصاد مقاومتی، عدم اراده جدی در قوه مجریه است.

در حالی که رهبر انقلاب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را نقشه راه عبور از بحران‌ها معرفی کرده‌اند، اما پس از گذشت بیش از چندین سال، هنوز نتایج قابل توجهی در بسیاری از شاخص‌ها مشاهده نمی‌شود.

چرا سیاستی که می‌تواند موتور خود کفایی، عدالت اقتصادی و عبور از تحریم‌ها باشد، هنوز در حد اقدامات جزئی باقی مانده است؟

ضعف اراده اجرایی در دولت‌ها

یکی از مهم‌ترین موانع اجرای اقتصاد مقاومتی، عدم اراده جدی در قوه مجریه است.

نمودهای این ضعف:

- غلبه نگاه کوتاه‌مدت بودجه‌محور به جای نگاه راهبردی
- تغییر اولویت‌ها با تغییر دولت‌ها
- نبود یک برنامه عملیاتی و مرحله‌بندی شده
- عدم نظارت مستمر بر دستگاه‌های اجرایی

برخی از مسئولان، اقتصاد مقاومتی را فقط تابلو کرده‌اند، اما عمل نمی‌کنند. رهبر انقلاب، ۲۷/۱۱/۱۳۹۵

ساختار بروکراتیک ناکارآمد

در شرایطی که اقتصاد مقاومتی نیازمند چابکی، تمرکز و هماهنگی سریع نهادها است، نظام بروکراتیک ایران مملو از پیچیدگی‌های قانونی و تعارض منافع میان نهادهای دولتی است.

پیامدهای این ناکارآمدی:

- کندی در اجرای پروژه‌های راهبردی
- دوباره کاری و تعارض وظایف
- تأخیر در تصمیم‌گیری‌های فوری اقتصادی
- فساد ناشی از ناکارآمدی نظارتی

ضعف در نظام آماری و شفافیت اطلاعات

بدون داده‌های دقیق، هیچ سیاستی قابل ارزیابی و اصلاح نیست. متأسفانه، در ایران:

فرصت‌های اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم

تحریم‌های ظالمانه آمریکا و غرب، اقتصاد ایران را در تنگنا قرار داده‌اند، اما اقتصاد مقاومتی نه تنها راهی برای عبور از این بحران است، بلکه می‌تواند از تحریم‌ها به‌عنوان یک موتور محرکه برای توسعه داخلی بهره‌برد. در این بحث به بررسی فرصت‌های پیشروی ایران در چارچوب اقتصاد مقاومتی می‌پردازیم.

جهش در تولید داخلی و خودکفایی

تحریم‌ها، واردات کالاهای اساسی و ماشین‌آلات را سخت کرده‌اند؛ این فشار، زمینه‌ساز رشد صنایع داخلی و حمایت از تولید ملی شده است.

فرصت‌ها:

- افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری در تولید کالاهای جایگزین واردات

- رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری‌های نوین

- رونق صنایع کوچک و متوسط که انعطاف بیشتری دارند

- ایجاد شبکه‌های تأمین داخلی قوی‌تر

توسعه صادرات غیرنفتی

تحریم‌ها صادرات نفت را محدود کرده‌اند، اما هم‌زمان زمینه را برای تنوع‌بخشی صادرات به کالاهای صنعتی، کشاورزی و خدمات فراهم آورده‌اند.

فرصت‌ها:

- کشف بازارهای نوظهور در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین

- استفاده از ظرفیت دیپلماسی اقتصادی مقاومتی

- توسعه محصولات دانش‌بنیان صادرات‌محور

- افزایش ارزش افزوده صادرات

بهره‌گیری از فناوری‌های جایگزین و بومی‌سازی

محدودیت دسترسی به فناوری‌های خارجی، موجب توسعه فناوری‌های بومی شده است.

فرصت‌ها:

- تقویت مراکز تحقیق و توسعه در دانشگاه‌ها و صنایع

- ایجاد زیست‌بوم فناوری با حمایت نهادهای دولتی و خصوصی

- توسعه فناوری‌های راهبردی مانند نانو، بیوتکنولوژی و هوش مصنوعی

- کاهش وابستگی به فناوری‌های خارجی

تقویت انسجام ملی و اعتماد عمومی

تحریم‌ها باعث شده‌اند مردم و نهادها به هم نزدیک‌تر شده و همبستگی ملی افزایش یابد.

فرصت‌ها:

- شکل‌گیری پروژه‌های مردمی و تعاونی در تولید و توزیع

- افزایش اعتماد به توان داخلی و کالای ایرانی

- ارتقای فرهنگ مقاومت و ایثار اقتصادی

- هم‌افزایی نهادهای دولتی، خصوصی و عمومی

اصلاح ساختار بودجه و مدیریت منابع

وابستگی به درآمد نفت کاهش یافته و دولت به سمت اصلاحات ساختاری حرکت کرده است.

فرصت‌ها:

- اصلاح نظام مالیاتی و حذف رانتهای مالی

- افزایش سهم منابع پایدار در بودجه

- مدیریت دقیق تر هزینه‌ها و کاهش اتلاف منابع

- تقویت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد

منابع:

۱. حسینی، علی‌رضا. اقتصاد مقاومتی و فرصت‌های توسعه در شرایط تحریم.

تقوی، مریم. نقش فناوری‌های نوین در تحقق اقتصاد مقاومتی.

تحریم‌های ظالمانه آمریکا و غرب، اقتصاد ایران را در تنگنا قرار داده‌اند، اما اقتصاد مقاومتی نه تنها راهی برای عبور از این بحران است، بلکه می‌تواند از تحریم‌ها به‌عنوان یک موتور محرکه برای توسعه داخلی بهره‌برد.

فرصت‌های راهبردی برای تحقق اقتصاد مقاومتی

- توافق‌نامه‌های منطقه‌ای با همسایگان
- تبدیل ایران به مرکز صادرات خدمات فنی و مهندسی

منابع معدنی و انرژی گسترده

ایران با دارا بودن دومین ذخایر گاز طبیعی جهان و منابع غنی معدنی، از جمله آهن، مس، طلا و لیتیوم، ظرفیت تبدیل شدن به قطب صنعتی و انرژی منطقه را دارد. این منابع، پشتوانه‌ای مهم برای تقویت استقلال اقتصادی کشور هستند.

پیشنهادهای:

- سرمایه‌گذاری در صنایع پایین‌دستی نفت و گاز
- فرآوری داخلی مواد معدنی برای جلوگیری از خام‌فروشی
- جذب فناوری‌های بومی برای استخراج و بهره‌برداری پاک

اقتصاد محلی و مزیت‌های منطقه‌ای

استان‌ها و مناطق ایران، هر یک دارای مزیت‌هایی خاص اند: از کشاورزی و دامداری در خوزستان و سیستان گرفته تا صنایع دستی در کردستان و گردشگری در یزد و اصفهان. فرصت بزرگ اقتصاد مقاومتی، فعال‌سازی همین ظرفیت‌های محلی با مشارکت مردم، نخبگان محلی و بخش خصوصی است.

منابع:

۱. قنبری، محمدرضا. ظرفیت‌های راهبردی اقتصاد ایران در تحقق اقتصاد مقاومتی.
۲. عسگری، الهام. تحلیل ژئوپلیتیکی فرصت‌های اقتصادی ایران.
۳. رضایی، علی‌اکبر. جغرافیای اقتصادی ایران و الزامات اقتصاد مقاومتی.

جمعیت جوان ایران با بیش از ۳۰ میلیون نفر نیروی کار بالقوه، یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های ملی است. نقش این سرمایه انسانی در تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، کارآفرینی، و تحول در تولید بی‌بدیل است.

اگرچه اقتصاد مقاومتی به‌عنوان واکنشی هوشمندانه به تحریم‌ها و فشارهای بیرونی شکل گرفت، اما منحصر به شرایط بحران نیست این سیاست ظرفیت‌هایی در دل خود دارد که حتی در شرایط عادی نیز می‌تواند موتور پیشرفت و عدالت اقتصادی کشور شود. شناخت این فرصت‌ها، گام نخست برای بهره‌برداری از آنهاست.

منابع انسانی جوان و تحصیل کرده

جمعیت جوان ایران با بیش از ۳۰ میلیون نفر نیروی کار بالقوه، یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های ملی است. نقش این سرمایه انسانی در تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، کارآفرینی، و تحول در تولید بی‌بدیل است. بهره‌برداری از این فرصت، نیازمند:

- حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان
- توسعه مهارت‌های فنی و کارآفرینی در دانشگاه‌ها
- هدایت نیروی کار به سمت صنایع مولد و بومی‌گرا

ظرفیت بی‌بدیل بازار داخلی

بازار ۸۵ میلیون نفری ایران، یکی از بزرگ‌ترین بازارهای مصرف در غرب آسیاست. در بسیاری از کشورها، همین مزیت باعث رشد صنایع داخلی و جذب سرمایه‌گذاری شده است.

راهکار:

- ارتقا کیفیت تولید داخلی و برندهای ملی
- فرهنگ‌سازی در جهت مصرف کالای ایرانی
- اعطای مشوق‌های مالیاتی و گمرکی برای تولیدکنندگانی که نیاز بازار داخلی را تأمین می‌کنند

موقعیت ژئوپلیتیکی ایران

ایران چهارراه ارتباطی آسیای میانه، قفقاز، خاور میانه و جنوب آسیاست. دسترسی به خلیج فارس، دریای عمان، دریای خزر و مرزهای گسترده زمینی، فرصتی کم‌نظیر برای توسعه تجارت ترانزیتی، انرژی، و صنایع لجستیکی فراهم کرده است.

اقدامات مورد نیاز:

- توسعه بنادر جنوب و خطوط ریلی شمال - جنوب

تهدیدهای داخلی و خارجی پیشروی اقتصاد مقاومتی

فساد ساختاری و رانت خواری داخلی

بدون تردید، تهدید درونی مهم‌تر از دشمن بیرونی است. فساد اقتصادی، امضاهای طلایی، انحصارات پنهان و رانت‌های گسترده در حوزه‌های ارز، واردات، مجوز و تسهیلات، اراده‌های مقاومتی را فلج می‌کند.

پیامدها:

- نابودی رقابت سالم
- دل‌سردی کارآفرینان واقعی
- تبعیض و نارضایتی اجتماعی

راهکار مقاومتی:

- اصلاح فوری فرایندهای مجوزدهی و تخصیص منابع
- شفاف‌سازی اطلاعات مالی، مزایده‌ها و مناقصات
- حمایت از سوت‌زنان اقتصادی و رسانه‌های مبارزه‌گر با فساد

وابستگی بودجه‌ای به نفت

با وجود تأکید مکرر بر لزوم کاهش وابستگی به نفت، هنوز بخش بزرگی از درآمدهای دولت به صادرات نفت و فرآورده‌ها گره خورده است. این موضوع، اقتصاد کشور را به نوسانات جهانی و تحریم‌ها وابسته کرده است.

راهکار مقاومتی:

- تقویت نظام مالیاتی عادلانه و گسترده
- بهره‌برداری از ظرفیت‌های مالی اسلامی (صکوک، وقف، قرض‌الحسنه)
- کاهش هزینه‌های غیرضروری دولت و بازتخصیص منابع به بخش‌های مولد

منابع:

۱. محمدی، رضا. اقتصاد مقاومتی و چالش‌های تحقق آن در ایران.
۲. مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری. تحریم، تاب‌آوری و سیاست‌های مقاومتی.
- حسین‌زاده، علیرضا. فساد اقتصادی و مانع‌تراشی در مسیر اقتصاد ملی.

اقتصاد مقاومتی صرفاً یک نسخه اقتصادی نیست، بلکه میدانی از تقابل اراده‌ها، منافع و جنگ‌های ترکیبی است. برای موفقیت آن، باید با شناخت تهدیدهای بیرونی و درونی، از غافلگیری و غفلت پرهیز کرد. مهم‌ترین تهدیدهایی که تحقق این سیاست راهبردی را به خطر می‌اندازند عبارت‌اند از:

تحریم‌های خردکننده غرب و آمریکا

تحریم‌های گسترده اقتصادی از سوی آمریکا و متحدانش، به‌ویژه پس از خروج از برجام، در حوزه‌های کلیدی چون نفت، بانک، حمل‌ونقل و فناوری اعمال شده‌اند. هدف این تحریم‌ها، فلج‌سازی ارکان اقتصادی کشور و ایجاد نارضایتی عمومی است.

پیامدها:

- محدودیت شدید در مبادلات بانکی بین‌المللی
- دشواری واردات کالاهای واسطه‌ای و فناوری
- کاهش درآمدهای نفتی و ارزی دولت

راهکار مقاومتی:

- توسعه پیمان‌های پولی دوجانبه با کشورهایی چون روسیه، چین، هند و ترکیه
- استفاده از رمزارزها و بلاک‌چین برای دورزدن نظام‌های تحریم محور

- افزایش صادرات غیرنفتی و گسترش تجارت مرزی
- جنگ‌شناختی و ناامیدی اقتصادی

بخشی از تهدیدهای نوین، نه در حوزه پول و کالا بلکه در ذهن مردم و نخبگان رقم می‌خورد. رسانه‌های معاند، جنگ روانی شدیدی علیه قابلیت‌های درونی و توان تحقق اقتصاد مقاومتی به‌راه انداخته‌اند.

نمونه‌ها:

- القای ناکارآمدی مطلق اقتصاد داخلی
- ترویج مصرف‌گرایی و مدگرایی وابسته
- بی‌اعتمادسازی نسبت به کالای ایرانی

راهکار مقاومتی:

- گفتمان‌سازی فعال در دانشگاه‌ها، رسانه‌ها و فضای مجازی
- نمایش الگوهای موفق بومی از تولید تا صادرات
- احیای روحیه خودباوری ملی با ابزار فرهنگی و هنری

اقتصاد مقاومتی صرفاً یک نسخه اقتصادی نیست، بلکه میدانی از تقابل اراده‌ها، منافع و جنگ‌های ترکیبی است. برای موفقیت آن، باید با شناخت تهدیدهای بیرونی و درونی، از غافلگیری و غفلت پرهیز کرد.

تولید و صنعت در مسیر اقتصاد مقاومتی

قلب تپنده اقتصاد ملی

رهبر معظم انقلاب در بیانیه‌ها و دیدارهای مختلف، بارها از تولید به عنوان «کلید حل مشکلات اقتصادی» یاد کرده‌اند. اگر تولید ملی رونق نگیرد، نه اشتغال معنا دارد، نه استقلال اقتصادی، نه مقابله با تحریم ممکن است. اقتصاد مقاومتی نیز به‌طور خاص در بندهای ۵، ۷، ۱۰ و ۱۱ خود بر محور تولید صنعتی و دانش‌بنیان تأکید دارد.

تولید دانش‌بنیان و فناوری محور

یکی از مهم‌ترین فرصت‌های اقتصاد مقاومتی، حرکت به‌سوی تولیدی است که بر پایه دانش، نوآوری و تکنولوژی داخلی شکل گرفته باشد. رشد شتابان شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های اخیر، نشانه‌ای از همین رویکرد است.

ضرورت‌ها:

- سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه
- حمایت بلندمدت از استارت‌آپ‌ها و نوآوران بومی
- اتصال نخبگان دانشگاهی به صنایع راهبردی

بومی‌سازی زنجیره تأمین و ارزش

در بسیاری از صنایع، از دارو تا پتروشیمی و خودروسازی، وابستگی به واردات قطعات و مواد اولیه، تولید را آسیب‌پذیر کرده است. اقتصاد مقاومتی بدون خودکفایی در زنجیره‌های ارزش، تحقق نمی‌یابد.

اقدامات راهبردی:

- حمایت از صنایع پایین‌دستی و تأمین‌کنندگان داخلی
- شناسایی و رفع گلوگاه‌های وارداتی
- توسعه فناوری‌های ساخت داخل با رویکرد تجاری‌سازی

تسهیل فضای کسب و کار صنعتی

یکی از موانع بزرگ تولید در ایران، بروکراسی پیچیده، مجوزهای دشوار و فقدان ثبات در مقررات است. اگر قرار است تولید ملی جان بگیرد، باید این موانع کنار زده شود.

راهکارها:

- ایجاد پنجره واحد مجوزدهی برای صنایع

- حذف مجوزهای زائد و تسهیل روند مالیاتی و بیمه‌ای

- ثبات مقررات صادراتی و وارداتی

- حمایت هدفمند، نه رانت‌زا

تجربه نشان داده که حمایت‌های بی‌ضابطه، فقط به شکل گیری بنگاه‌های رانتی و تولید کنندگان بی کیفیت منجر شده است. اقتصاد مقاومتی، حمایت هدفمند از صنایع توانمند، نوآور و صادرات‌محور را می‌طلبد.

اصول حمایت صحیح:

- اعطای تسهیلات مشروط به بهروری و عملکرد
- امتیازات صادراتی برای صنایع رقابت‌پذیر
- قطع یارانه از بنگاه‌های ناکارآمد و زیان‌ده

صادرات صنعتی؛ ستون دوم تاب‌آوری

اقتصاد مقاوم درون‌زا و برون‌گراست. صادرات کالاهای صنعتی به‌ویژه به کشورهای منطقه، نه تنها ارزآور است، بلکه قدرت چانه‌زنی ایران را در مواجهه با تحریم‌ها افزایش می‌دهد.

راهکارها:

- تسهیل ثبت برندهای صنعتی در بازارهای خارجی
- گسترش ریزن‌های بازرگانی و تجاری در کشورهای همسایه
- حمایت از نمایشگاه‌ها و بازاریابی‌های بین‌المللی

منابع:

۱. آقامحمدی، علی. برنامه‌ریزی تولید ملی در چارچوب اقتصاد مقاومتی.

۲. ستاری، سوزنا. اقتصاد دانش‌بنیان؛ زیرساخت تولید ملی. مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی. تحلیل راهبردی زنجیره تأمین در صنایع ایران.

یکی از مهم‌ترین فرصت‌های اقتصاد مقاومتی، حرکت به‌سوی تولیدی است که بر پایه دانش، نوآوری و تکنولوژی داخلی شکل گرفته باشد. رشد شتابان شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های اخیر، نشانه‌ای از همین رویکرد است.

کشاورزی و امنیت غذایی در اقتصاد مقاومتی

نان مردم، خط مقدم نبرد اقتصادی

امنیت غذایی، یکی از مهم‌ترین ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ به گونه‌ای که رهبر معظم انقلاب، بارها از خود کفایی در محصولات کشاورزی راهبردی به عنوان «اولویت حیاتی» نام بردند. در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز، بر درون‌زایی، مزیت محوری، تأمین نیازهای اساسی مردم و کاهش وابستگی به واردات مواد غذایی تأکید شده است.

در شرایط تحریم، جنگ‌های غذایی، بحران‌های جهانی و تغییرات اقلیمی، تولید غذای کافی، سالم و ارزان در داخل کشور، نه تنها موضوعی اقتصادی، بلکه مسئله‌ای راهبردی و امنیتی است.

خود کفایی در محصولات راهبردی

ایران با ظرفیت‌های متنوع اقلیمی، توان تولید بسیاری از اقلام اساسی مانند گندم، برنج، ذرت، دانه‌های روغنی و شکر را دارد. با این حال، وابستگی به واردات خوراک دام، روغن، برنج و برخی غلات، کشور را آسیب‌پذیر کرده است.

راهکارها:

- اولویت دادن به تولید کالاهای اساسی در سیاست گذاری
- تدوین الگوی کشت منطقه‌ای متناسب با شرایط اقلیمی
- حمایت قیمتی و بیمه‌ای از کشاورزان راهبردی
- توسعه مراکز ذخیره سازی و خرید تضمینی

چالش واردات و بازار شکنی غذایی

برخی وارد کنندگان بابت بهره گیری از دامپینگ غذایی (واردات با قیمت کمتر از هزینه تولید داخلی) موجب نابودی بازار کشاورزان ایرانی شده‌اند. ادامه این روند، وابستگی غذایی و تخریب زیر ساخت تولید داخلی را در پی دارد.

راهکارها:

- وضع تعرفه‌های هوشمند برای حمایت از محصولات داخلی
- ممنوعیت واردات کالاهای دارای تولید داخلی کافی
- اصلاح سیاست‌های ارزی که واردات را ارزان‌تر از تولید داخلی می‌کند

کشاورزی دانش بنیان، نه سنتی

با کاهش منابع آبی، خاکی و انسانی، ادامه روش‌های سنتی کشاورزی امکان‌پذیر نیست. کشاورزی نوین و فناوریانه راه عبور از بحران است.

بهره گیری از فناوری‌های روز مانند آبیاری هوشمند، کشت گلخانه‌ای، پشه‌های زراعی و اصلاح ژنتیکی بذر، می‌تواند بهره‌وری را چندبرابر کند.

پیشنهادهای:

- حمایت از شرکت‌های دانش بنیان حوزه کشاورزی
- آموزش و ترویج فناوری در روستاها
- توسعه بازارهای فناوریانه در بخش کشاورزی

تکمیل زنجیره ارزش کشاورزی

بخش زیادی از محصولات کشاورزی ایران، به دلیل نبود صنایع تبدیلی، سردخانه، بسته‌بندی مناسب و بازاریابی، با ضایعات بالا و ارزش افزوده پایین به فروش می‌رسد. این امر نه تنها ثروت ملی را هدر می‌دهد، بلکه قدرت صادراتی کشور را تضعیف می‌کند.

راهکارها:

- ایجاد شهرک‌های کشاورزی صنعتی
- سرمایه گذاری در صنایع فرآوری، بسته‌بندی و حمل و نقل
- توانمندسازی تعاونی‌های روستایی در بازاریابی منطقه‌ای و صادراتی

امنیت غذایی و عدالت معیشتی

در کنار تولید، توزیع عادلانه و دسترسی عمومی به غذا اهمیت دارد. عدالت در زنجیره غذایی به معنای دسترسی مردم به غذای کافی و سالم، بدون فشار معیشتی است. دولت باید از طریق یارانه‌های هوشمند، کنترل قیمت و نظارت دقیق، از امنیت غذایی اقشار آسیب‌پذیر حمایت کند.

منابع:

۱. شریعتمداری، محمد. امنیت غذایی در ایران و راهبردهای بومی.
۲. کریمی، علیرضا. اقتصاد کشاورزی مقاومتی.
۳. موسسه مطالعات راهبردی. امنیت غذایی در دوره تحریم‌ها: فرصت‌ها و تهدیدها.

ایران با ظرفیت‌های متنوع اقلیمی، توان تولید بسیاری از اقلام اساسی مانند گندم، برنج، ذرت، دانه‌های روغنی و شکر را دارد. با این حال، وابستگی به واردات خوراک دام، روغن، برنج و برخی غلات، کشور را آسیب‌پذیر کرده است.

نظام بانکی و پولی؛ یار یا مانع اقتصاد مقاومتی؟

کارخانه‌ها، هلدینگ‌ها و املاک گسترده، منافاتی آشکار با وظیفه واسطه‌گری مالی دارد.

پیشنهادهای:

- الزام به واگذاری دارایی‌های بنگاهداران
- شفاف‌سازی ترازنامه بانک‌ها و صورت‌های مالی
- منع قانونی تداوم بنگاهداری پس از واگذاری سهام

نرخ سود و نسبت با تولید

نرخ سود بالاتر از نرخ بازدهی تولید، به‌جای تشویق سرمایه‌گذاری مولد، مردم و سرمایه‌داران را به سمت سپرده‌گذاری و سفته‌بازی می‌کشاند. این چرخه، سرمایه را از بخش تولید خارج می‌کند.

پیشنهادهای:

- کاهش تدریجی نرخ سود با توجه به تورم هدف
- اتصال نرخ تسهیلات به عملکرد تولیدی دریافت‌کننده
- حمایت ویژه از تسهیلات قرض‌الحسنه برای اقشار ضعیف

بانک مرکزی؛ ناظر مقتدر یا تماشاگر منفعل؟

در سال‌های گذشته، ضعف استقلال و اقتدار بانک مرکزی در کنترل تورم، نرخ ارز، و سیاست‌های پولی، یکی از گلوگاه‌های بحران‌های اقتصادی بوده است. اقتصاد مقاومتی به یک بانک مرکزی مستقل، علمی و پاسخگو نیاز دارد.

منابع:

۱. راغفر، حسین. عدالت اقتصادی و نقش بانک‌ها در ایران.
۲. لیلان، سعید. بانکداری در ایران؛ کارکرد یا بحران؟
۳. کمیسیون اقتصادی مجلس. گزارش راهبردی درباره اصلاح نظام بانکی و الزامات اقتصاد مقاومتی.

به‌جای حمایت از تولیدکنندگان واقعی، بسیاری از بانک‌ها منابع خود را به پروژه‌های غیرمولد، خرید املاک و برج‌سازی اختصاص می‌دهند. نرخ سود بالای تسهیلات، وثیقه‌محوری و بروکراسی، سد راه تولید هستند.

نبرد در میدان خلق پول، اعتبار و عدالت مالی

اقتصاد مقاومتی بدون یک نظام بانکی سالم، کارآمد و عدالت‌محور امکان‌پذیر نیست. در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، بانک باید به‌جای بنگاهداری و سود محض، در خدمت تولید، اشتغال و مقاوم‌سازی اقتصاد ملی باشد.

باین‌حال، امروز بخش مهمی از ناکارآمدی‌های اقتصادی ایران، ریشه در ساختار معیوب، رانت‌زا و بهره‌محور شبکه بانکی دارد. از تورم گرفته تا نقدینگی افسارگسیخته، بخشی از آن ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

بانک‌ها؛ شریک تولید یا شریک سفته‌باز؟

به‌جای حمایت از تولیدکنندگان واقعی، بسیاری از بانک‌ها منابع خود را به پروژه‌های غیرمولد، خرید املاک و برج‌سازی اختصاص می‌دهند. نرخ سود بالای تسهیلات، وثیقه‌محوری و بروکراسی، سد راه تولید هستند.

راهکارها:

- تغییر مأموریت بانک‌ها از بنگاهداری به تسهیل‌گری تولید
- اولویت‌دهی به تسهیلات برای بنگاه‌های کوچک و متوسط
- کاهش سود تسهیلات برای صنایع دانش‌بنیان و اشتغال‌زا

خلق پول بی‌ضابطه؛ موتور تورم

بانک‌های تجاری با خلق پول از طریق اعطای وام‌های بدون پشتوانه واقعی، مسبب اصلی رشد نقدینگی و تورم مزمن شده‌اند. درحالی‌که اقتصاد مقاومتی نیازمند کنترل پایه پولی و هدایت نقدینگی است.

راهکارها:

- کنترل خلق پول بانکی با نظارت بانک مرکزی
- گرم‌زدن خلق اعتبار به رشد تولید واقعی
- اعمال سقف رشد ترازنامه بانک‌ها و نظارت هوشمند بر تسهیلات

بنگاهداری؛ بیماری مزمن شبکه بانکی

برخلاف استانداردهای بین‌المللی، بسیاری از بانک‌های ایران، خود تبدیل به بنگاه‌های عظیم اقتصادی شده‌اند. مالکیت شرکت‌ها،

قاچاق کالا

قاچاق و اقتصاد زیرزمینی؛ چالش‌های پنهان اقتصاد مقاومتی

زخم پنهان بر پیکره تولید ملی و شفافیت اقتصادی

یکی از پنهان‌ترین اما مخرب‌ترین موانع تحقق اقتصاد مقاومتی در ایران، گسترش اقتصاد زیرزمینی و قاچاق کالا و ارز است. این پدیده نه تنها درآمدهای دولت را کاهش می‌دهد، بلکه تولید ملی را نابود، اشتغال را تهدید، و عدالت اقتصادی را مخدوش می‌سازد.

تعریف و ابعاد اقتصاد زیرزمینی

اقتصاد زیرزمینی شامل فعالیت‌هایی است که بدون ثبت رسمی و نظارت قانونی انجام می‌شود؛ از کسب و کارهای فاقد مجوز گرفته تا قاچاق کالا، فرار مالیاتی، معاملات غیررسمی ارز، و کارگاه‌های بدون بیمه.

طبق برآوردهای کارشناسان، حجم اقتصاد زیرزمینی در ایران معادل ۲۰ تا ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی است؛ یعنی معادل صدها هزار میلیارد تومان در سال!

قاچاق کالا؛ ضربه مستقیم به تولید داخلی

ورود کالاهای قاچاق باقیمت پایین‌تر، بسیاری از تولیدکنندگان داخلی را از بازار حذف کرده است. قاچاق پوشاک، لوازم خانگی، قطعات خودرو و دارو، بیش از ۲ میلیون فرصت شغلی را تهدید کرده است.

راهکارها:

- تقویت سامانه‌های هوشمند گمرکی و لجستیکی
- هماهنگی کامل میان نیروی انتظامی، تعزیرات و دستگاه قضا
- ایجاد مشوق‌های صادراتی و مقابله با واردات بی‌رویه

قاچاق سوخت و ارز؛ تخریب منابع ملی

قیمت پایین بنزین و گازوئیل در ایران، انگیزه بالایی برای قاچاق سازمان‌یافته سوخت ایجاد کرده است. در کنار آن، بازار غیررسمی ارز و طلا نیز عاملی جدی در بی‌ثباتی مالی کشور است.

راهکارها:

- ساماندهی سهمیه‌بندی سوخت و حذف قاچاق از مرزها با

فناوری

- یکپارچه‌سازی سامانه‌های ارزی و نظارت آنلاین
- مقابله قضایی قاطع با شبکه‌های دلالی سازمان‌یافته

مالیات‌گریزی و فرار مالیاتی

اقتصاد مقاومتی بر خودکفایی و درآمدهای درونزای دولت تأکید دارد. اما تا زمانی که بخش وسیعی از درآمدهای مشاغل آزاد، پزشکان، دلالان و واردکنندگان ثبت نمی‌شود، اتکاب به مالیات ممکن نیست.

پیشنهادهای:

- توسعه سامانه‌های هوشمند مالیاتی و پایش تراکنش‌های مشکوک
- الزام به نصب کارت‌خوان برای تمام مشاغل
- فرهنگ‌سازی گسترده درباره وظیفه مالیاتی در رسانه‌ها و آموزش عمومی

فساد؛ حامی پنهان اقتصاد زیرزمینی

بدون مبارزه با فساد در گمرک، نیروی انتظامی، و بدنه اجرایی نمی‌توان انتظار کنترل قاچاق را داشت. برخی موارد نشان دادند که بخشی از این شبکه‌ها از حمایت‌های پنهان برخوردارند.

منابع:

۱. عبدالمجید شیخی، اقتصاد زیرزمینی در ایران و پیامدهای آن.
۲. مرکز پژوهش‌های مجلس، بررسی تحلیلی قاچاق کالا و ارز در ایران.
۳. مسعود درخشان، اقتصاد مقاومتی؛ مبانی و الزامات.

ایران با ظرفیت‌های متنوع اقلیمی، توان تولید بسیاری از اقلام اساسی مانند گندم، برنج، ذرت، دانه‌های روغنی و شکر را دارد. با این حال، وابستگی به واردات خوراک دام، روغن، برنج و برخی غلات، کشور را آسیب‌پذیر کرده است.

سیاست‌های پولی و مالی دولت در اقتصاد مقاومتی

علاوه بر این، اصلاح ساختار مالیاتی، مقابله با فرار مالیاتی و ارتقای شفافیت در نظام پرداخت‌های دولتی، از جمله اقدامات ضروری برای بهبود کارایی مالی دولت است.

هماهنگی سیاست‌های پولی و مالی؛ شرط موفقیت اقتصاد مقاومتی

یکی از ضعف‌های مهم گذشته، عدم هماهنگی بین بانک مرکزی و دولت در اجرای سیاست‌های پولی و مالی بوده که منجر به بروز مشکلات اقتصادی عمیق‌تر شده است. برای موفقیت اقتصاد مقاومتی، این دو بخش باید با هم هماهنگی کامل داشته باشند.

چالش‌ها و موانع پیش رو

با وجود اهمیت و ضرورت سیاست‌های پولی و مالی هدفمند، کشور با چالش‌های زیادی مواجه است:

- **وابستگی بالای بودجه به درآمدهای نفتی** که تحریم‌ها این منبع درآمد را نامن کرده است.
- **نظام بانکی ناکارآمد** که بخش زیادی از منابع را به سمت تولید هدایت نمی‌کند.
- **نوسانات شدید نرخ ارز و تورم** که برنامه‌ریزی اقتصادی را دشوار می‌سازد.
- **فشارهای سیاسی و اقتصادی داخلی و خارجی** که فضای تصمیم‌گیری را پیچیده‌تر می‌کند.

منابع:

۱. حسین عبده‌تبریزی، سیاست‌های پولی و مالی در اقتصاد مقاومتی.
۲. مرکز پژوهش‌های مجلس، تحلیل سیاست‌های مالی دولت در شرایط تحریم، ۱۴۰۱.

یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی ایران، تورم بالاست که باعث کاهش قدرت خرید مردم و ایجاد نااطمینانی در اقتصاد می‌شود. بانک مرکزی، با استفاده از ابزارهای سیاست پولی، باید بادقت و هوشمندی این چالش را مدیریت کند.

ابزارهای کلیدی مدیریت اقتصاد در شرایط تحریم و تورم

در شرایط پیچیده اقتصادی ایران که با فشارهای تحریمی و تورم مزمن روبروست، سیاست‌های پولی و مالی دولت نقش بسیار کلیدی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی ایفا می‌کنند. این سیاست‌ها باید به گونه‌ای طراحی و اجرا شوند که ضمن کنترل تورم، ارزش پول ملی حفظ شود، تولید داخلی رونق گیرد و عدالت اقتصادی تضمین شود. دولت به عنوان نهاد سیاست‌گذار اصلی، ابزارهای مختلفی در اختیار دارد که می‌تواند با مدیریت صحیح آنها، شرایط اقتصادی کشور را در مسیر پایداری و رشد قرار دهد.

سیاست‌های پولی؛ راهکار کنترل تورم و تثبیت ارزش پول ملی

یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی ایران، تورم بالاست که باعث کاهش قدرت خرید مردم و ایجاد نااطمینانی در اقتصاد می‌شود. بانک مرکزی، با استفاده از ابزارهای سیاست پولی، باید بادقت و هوشمندی این چالش را مدیریت کند. از جمله مهم‌ترین وظایف بانک مرکزی:

- **تنظیم نرخ بهره** به گونه‌ای که هم برای سرمایه‌گذاران جذاب باشد و هم از رشد بیش از حد نقدینگی و تورم جلوگیری کند.
- **مدیریت حجم نقدینگی** در اقتصاد؛ رشد کنترل نشده نقدینگی باعث افزایش تورم و کاهش ارزش پول ملی می‌شود.
- **کنترل نوسانات بازار ارز** به منظور جلوگیری از شوک‌های قیمتی که بر تمامی بخش‌های اقتصاد تأثیر منفی می‌گذارد.

سیاست‌های مالی؛ هدایت منابع به اولویت‌های اقتصاد مقاومتی

دولت باید با تدوین بودجه‌ای دقیق و هدفمند، منابع مالی خود را در جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی هدایت کند. این سیاست‌ها شامل موارد زیر است:

- **افزایش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تولیدی، تحقیق و فناوری** که به رشد پایدار اقتصادی منجر می‌شود.
- **حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط** که موتور اشتغالزایی و افزایش عدالت اقتصادی هستند.
- **تنوع بخشی درآمدهای دولت** و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی که به شدت تحت تأثیر تحریم‌ها قرار دارد.

نقش بخش خصوصی در اقتصاد مقاومتی

راهکارهای تقویت بخش خصوصی

برای بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های بخش خصوصی در اقتصاد مقاومتی، لازم است:

- تسهیل دسترسی به منابع مالی از طریق اصلاح نظام بانکی و ایجاد بازارهای سرمایه‌قوی‌تر.
- حذف موانع اداری و تسریع فرایندهای مجوزدهی و حمایت‌های قانونی.
- افزایش همکاری‌های فناورانه و انتقال تکنولوژی بین بخش خصوصی و مراکز علمی و دانشگاهی.
- حمایت هدفمند دولت از کسب‌وکارهای دانش‌بنیان و صنایع استراتژیک.

این اقدامات می‌تواند فضای کسب‌وکار را بهبود بخشد و بخش خصوصی را به‌باز یگر اصلی اقتصاد تبدیل کند.

نمونه‌های موفق داخلی و خارجی

تجربه کشورهای موفق در مواجهه با تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی نشان می‌دهد که بخش خصوصی قوی و پویا می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد. به‌عنوان مثال، کشورهایی مانند چین و کره جنوبی توانستند با تکیه بر بخش خصوصی و صنایع داخلی، در برابر فشارهای بین‌المللی مقاومت کرده و اقتصاد خود را به رشد پایدار برسانند.

منابع:

۱. دکتر محمد نهان‌دیان، نقش بخش خصوصی در اقتصاد مقاومتی... دفتر مطالعات اقتصادی، ۱۳۹۹.
۲. محمد رضا مدرسی، تجارب بین‌المللی در تقویت بخش خصوصی در شرایط تحریم.

محرك اصلی تولید، اشتغال و مقابله با تحریم‌ها

در شرایط تحریم‌های شدید و محدودیت‌های اقتصادی، بخش خصوصی به‌عنوان موتور محرک رشد و پایداری اقتصاد، نقشی بی‌بدیل دارد. اقتصاد مقاومتی بدون حضور فعال و مؤثر بخش خصوصی، نمی‌تواند اهداف خود را محقق کند. این بخش علاوه بر ایجاد اشتغال و تولید داخلی، زمینه‌ساز نوآوری و افزایش بهره‌وری نیز هست.

توانمندسازی تولید داخلی

یکی از اصول کلیدی اقتصاد مقاومتی، حمایت و تقویت تولید داخل است. بخش خصوصی با سرمایه‌گذاری در صنایع مختلف، ایجاد کارخانه‌ها و بنگاه‌های کوچک و متوسط، می‌تواند:

- باعث کاهش وابستگی به واردات شود، خصوصاً در کالاهای اساسی و کالاهای واسطه‌ای.
- زمینه افزایش صادرات غیرنفتی را فراهم آورد.
- با به‌کارگیری فناوری‌های نوین، کیفیت محصولات داخلی را ارتقا دهد.

این اقدامات، ضمن ایجاد اشتغال پایدار، از خروج ارز جلوگیری می‌کند و به کاهش فشارهای تحریمی کمک می‌کند.

چالش‌های بخش خصوصی در شرایط تحریم

اگرچه ظرفیت‌های زیادی در بخش خصوصی وجود دارد، اما این بخش با مشکلات متعددی مواجه است:

- دسترسی محدود به منابع مالی و سرمایه در گردش به دلیل مشکلات نظام بانکی و تحریم‌های مالی.
- مشکلات تأمین مواد اولیه به‌خاطر محدودیت‌های وارداتی و افزایش قیمت ارز.
- بوروکراسی اداری و مقررات دست‌وپاگیر که فضای کسب‌وکار را تنگ کرده است.
- عدم حمایت کافی از سوی نهادهای دولتی در برخی موارد که باعث کاهش انگیزه و افزایش ریسک فعالیت می‌شود.

در شرایط تحریم‌های شدید و محدودیت‌های اقتصادی، بخش خصوصی به‌عنوان موتور محرک رشد و پایداری اقتصاد، نقشی بی‌بدیل دارد. اقتصاد مقاومتی بدون حضور فعال و مؤثر بخش خصوصی، نمی‌تواند اهداف خود را محقق کند

تأثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران و راهکارهای مقابله

• گسترش دیپلماسی اقتصادی: جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صادرات غیرنفتی به بازارهای جدید.

فرصت‌های ناشی از تحریم‌ها برای اقتصاد ایران

اگرچه تحریم‌ها چالش بزرگی هستند، اما فرصتی نیز برای اقتصاد ایران فراهم کرده‌اند تا به استقلال اقتصادی نزدیک‌تر شود:

- توسعه فناوری‌های بومی: نیاز به جایگزینی تجهیزات و فناوری‌های وارداتی باعث رشد صنایع دانش‌بنیان شده است.
- رشد صنایع کوچک و متوسط: تمرکز بر کسب و کارهای خرد و متوسط برای اشتغال‌زایی و افزایش تولید داخلی.
- بهبود بهره‌وری منابع داخلی: افزایش کارایی در مصرف منابع و کاهش هدررفت‌ها.
- تقویت خودتکایی: افزایش توانایی کشور در تأمین نیازهای اساسی بدون اتکا به منابع خارجی.

چالش‌های پیش‌روی اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم

در کنار فرصت‌ها، چالش‌های مهمی وجود دارد که می‌تواند روند تحقق اقتصاد مقاومتی را کند یا متوقف کند:

- ضعف زیرساخت‌های فناورانه و تولیدی: نیاز به سرمایه‌گذاری بیشتر در تحقیق و توسعه.
- موانع اداری و فساد: که انگیزه سرمایه‌گذاری و بهره‌وری را کاهش می‌دهد.
- عدم ثبات سیاست‌های اقتصادی: تغییرات مکرر و نبود هماهنگی بین نهادها.
- محدودیت‌های مالی و اعتباری: که بخش خصوصی را در توسعه تولید و نوآوری محدود می‌کند.

منابع:

۱. علی‌اکبر ولایتی، اقتصاد مقاومتی در برابر تحریم‌ها. بانک جهانی، گزارش اقتصادی ایران و اثر تحریم‌ها، ۲۰۲۲.

هدف اصلی تحریم‌کنندگان، محدود کردن منابع مالی، کاهش صادرات و تضعیف اقتصاد ملی برای تغییر رفتار سیاسی ایران است. اما در پاسخ به این فشارها، اقتصاد مقاومتی به عنوان راهبردی جامع برای حفظ استقلال و پایداری اقتصادی طراحی شده است.

چالش‌ها و فرصت‌های اقتصاد مقاومتی در برابر فشارهای خارجی

تحریم‌های اقتصادی اعمال شده از سوی آمریکا و کشورهای غربی، به عنوان فشارهای اقتصادی-سیاسی گسترده، تأثیر عمیقی بر ساختار و عملکرد اقتصاد ایران گذاشته‌اند و کلیدی اقتصاد مانند نفت، بانکداری، تجارت خارجی و فناوری را هدف قرار داده‌اند. هدف اصلی تحریم‌کنندگان، محدود کردن منابع مالی، کاهش صادرات و تضعیف اقتصاد ملی برای تغییر رفتار سیاسی ایران است. اما در پاسخ به این فشارها، اقتصاد مقاومتی به عنوان راهبردی جامع برای حفظ استقلال و پایداری اقتصادی طراحی شده است.

پیامدهای تحریم‌ها بر بخش‌های مختلف اقتصاد

- کاهش درآمدهای نفتی: به دلیل محدودیت فروش نفت، منابع اصلی درآمد ارزی کاهش یافته که تأثیر مستقیمی بر بودجه دولت و تأمین کالاهای وارداتی داشته است.
- محدودیت در دسترسی به بازارهای مالی بین‌المللی: تحریم بانک‌ها و مؤسسات مالی موجب دشواری در انجام تراکنش‌های بین‌المللی و انتقال پول شده است.
- افزایش هزینه‌های واردات: به علت محدودیت‌های انتقال ارز و نوسانات نرخ دلار، هزینه واردات کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید افزایش یافته است.
- تضعیف بخش فناوری و تجهیزات پیشرفته: تحریم واردات تکنولوژی و تجهیزات تخصصی، نوآوری و توسعه صنعتی را تحت فشار قرار داده است.
- افزایش نرخ تورم و نوسانات بازار ارز: فشارهای تحریمی با همراهی سیاست‌های ناکارآمد، موجب افزایش نرخ تورم و بی‌ثباتی بازار ارز شده‌اند.

نقش اقتصاد مقاومتی در مقابله با تحریم‌ها

- تقویت تولید داخلی: با حمایت از صنایع داخلی و به کارگیری فناوری‌های بومی، نیاز به واردات کاهش می‌یابد.
- تنوع بخشی به اقتصاد: کاهش وابستگی به نفت و توسعه بخش‌های مختلف اقتصادی مانند کشاورزی، صنعت، و خدمات.
- حمایت از بخش خصوصی و تعاونی‌ها: با هدف افزایش اشتغال و بهره‌وری.
- اصلاح ساختار بودجه و کاهش هزینه‌های غیرضروری: برای افزایش بهره‌وری منابع مالی.

تجربه‌های موفق جهانی در اجرای اقتصاد مقاومتی

درس‌هایی برای ایران از مدل‌های بین‌المللی

اقتصاد مقاومتی تنها یک مفهوم خاص ایران نیست؛ بسیاری از کشورها به‌ویژه در مناطق در حال توسعه و کشورهای مواجه با تحریم‌ها و تحولات اقتصادی، این رویکرد را برای حفظ پایداری و رشد اقتصادی خود به کار گرفته‌اند. بررسی تجربه‌های موفق جهانی می‌تواند به ایران در بهبود و تسریع اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی کمک کند.

کره جنوبی: از وابستگی به اقتصاد جهانی تا خودکفایی صنعتی

کره جنوبی که پس از جنگ جهانی دوم با فقر و نابسامانی اقتصادی مواجه بود، توانست با اجرای سیاست‌های صنعتی متمرکز و حمایت از بخش خصوصی، ظرف چند دهه به یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان تبدیل شود. از نکات مهم تجربه کره:

- حمایت هدفمند دولت از صنایع کلیدی و فناوری‌های پیشرفته.
- توسعه آموزش‌های تخصصی و پژوهش‌های علمی برای تقویت نیروی کار.
- تقویت صادرات با تمرکز بر کیفیت و نوآوری.
- استفاده از دیپلماسی اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ایجاد بازارهای جدید.

این سیاست‌ها باعث شدند کره جنوبی به جایگاه مهمی در اقتصاد جهان دست یابد و در شرایط سخت جهانی نیز تاب‌آوری بالایی داشته باشد.

چین: ترکیب اقتصاد باز با اقتصاد مقاومتی

چین از دهه ۱۹۷۰ تغییرات گسترده‌ای در ساختار اقتصادی خود ایجاد کرد و با اجرای مدل اقتصاد مقاومتی به معنای افزایش توان داخلی همراه با بهره‌گیری از بازار جهانی، رشد چشمگیری داشت. برخی از محورهای کلیدی:

- تمرکز بر توسعه صنایع داخلی و تکنولوژی بومی.
- جذب سرمایه‌گذاری خارجی همراه با انتقال فناوری.
- سیاست‌های پولی و مالی هوشمندانه برای مدیریت نوسانات اقتصادی.
- گسترش شبکه‌های تولید و تأمین داخلی برای کاهش وابستگی به واردات.

تجربه چین نشان می‌دهد اقتصاد مقاومتی می‌تواند در بستر اقتصاد باز و

جهانی موفق عمل کند.

ونزوئلا و روسیه: درس‌هایی از مقابله با تحریم‌ها

این کشورها به دلیل تحریم‌های شدید با چالش‌های مشابه ایران مواجه شده‌اند. برخی اقدامات موفق آنها شامل:

- تنوع‌بخشی به اقتصاد و توسعه صنایع غیر نفتی.
 - تقویت بازارهای داخلی و کاهش واردات غیر ضروری.
 - حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط برای افزایش اشتغال و تولید.
 - توسعه روابط تجاری با کشورهای همسو و بازارهای جایگزین.
- با این حال، ضعف در مدیریت و سیاست‌گذاری نیز باعث مشکلاتی شده که می‌تواند درس آموز برای ایران باشد.

جمع‌بندی و توصیه‌ها

مطالعه این تجربیات نشان می‌دهد که اقتصاد مقاومتی نیازمند:

- هماهنگی میان سیاست‌های کلان اقتصادی و حمایت از بخش خصوصی.
 - سرمایه‌گذاری در آموزش، پژوهش و فناوری.
 - مدیریت هوشمندانه منابع مالی و ارزی.
 - توسعه بازارهای صادراتی جدید و تنوع‌بخشی به شرکای تجاری.
- ایران با بهره‌گیری از این درس‌ها می‌تواند مسیر پایداری و رشد اقتصادی را بهتر طی کند.

منابع:

۱. جان اسمیت، اقتصاد مقاومتی در کشورهای در حال توسعه.
۲. لی مین هو، رشد اقتصادی کره جنوبی: نگاهی به سیاست‌های صنعتی

مطالعه این تجربیات نشان می‌دهد که اقتصاد

مقاومتی نیازمند:

- هماهنگی میان سیاست‌های کلان اقتصادی و حمایت از بخش خصوصی.
- سرمایه‌گذاری در آموزش، پژوهش و فناوری.
- مدیریت هوشمندانه منابع مالی و ارزی.
- توسعه بازارهای صادراتی جدید و تنوع‌بخشی به شرکای تجاری.

توسعه حرم‌های اهل بیت (ع)؛ سرمایه‌گذاری برای روح و جامعه

توسعه آن‌ها یعنی فراهم آوردن ظرفیت بیشتر برای برگزاری جلسات قرآنی، سخنرانی‌های دینی، و تولید آثار فرهنگی. به عبارت دیگر، هر سنگی که در توسعه حرم گذاشته می‌شود، بستری برای گسترش اندیشه اهل بیت در جهان فراهم می‌کند.

۵. گسترش وحدت و همبستگی اجتماعی

کمک‌های مردمی به توسعه حرم‌ها، نشانه‌ای از وحدت و همدلی است. وقتی افراد با فرهنگ‌ها و ملیت‌های مختلف برای هدفی مشترک دست‌به‌دست هم می‌دهند، پیوندهای اجتماعی و عاطفی تقویت می‌شود. این وحدت، خود سرمایه‌ای عظیم برای مقابله با تهدیدها و آسیب‌های اجتماعی است.

۶. آثار اقتصادی و خدمات اجتماعی

از منظر اجتماعی-اقتصادی، توسعه حرم‌ها منجر به رونق گردشگری مذهبی، اشتغال‌زایی و تقویت زیرساخت‌های شهری می‌شود. میلیون‌ها زائر که به این اماکن مقدس می‌آیند، نیازمند خدمات‌اند و همین موضوع به توسعه اقتصادی مناطق اطراف کمک می‌کند. بدین ترتیب، کمک به حرم‌ها نه تنها ثواب اخروی، بلکه منفعت دنیوی برای کل جامعه دارد.

۷. ایجاد آرامش روانی و امید جمعی

فضای معنوی حرم‌ها، مایه آرامش قلبی برای زائران است. قرآن می‌فرماید: «أَلَا بَدَأَ اللَّهُ تَطْمِثِنَ الْقُلُوبَ» (رعد ۲۸). توسعه حرم‌ها یعنی فراهم کردن ظرفیت بیشتر برای مردمی که نیازمند پناهگاه روحی‌اند. در زمانه‌ای که اضطراب‌ها و بحران‌ها فراوان است، حرم اهل بیت همچون پناهگاهی امن عمل می‌کند.

نتیجه‌گیری

کمک به توسعه حرم‌های اهل بیت (علیهم‌السلام) تنها یک عمل خیر فردی نیست؛ بلکه حرکتی است که آثار معنوی، فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی بر جای می‌گذارد. این کمک‌ها در سطح فردی مایه برکت، آرامش و باقیات الصالحات است و در سطح اجتماعی، تقویت‌کننده هویت دینی، انسجام ملی و رونق فرهنگی-اقتصادی به شمار می‌رود. به راستی، توسعه حرم‌ها یعنی سرمایه‌گذاری برای روح و جامعه، و این سرمایه‌گذاری هرگز بی‌ثمر نخواهد ماند.

حرم‌های اهل بیت (ع) در طول تاریخ، نه تنها جایگاه عبادت و زیارت، بلکه کانون هویت دینی، فرهنگی و اجتماعی مسلمانان بوده‌اند. کمک به توسعه این مکان‌های مقدس، آثار معنوی و اجتماعی بالایی دارد که به مهم‌ترین این مشارکت می‌پردازیم.

۱. برکت معنوی در زندگی فردی

یکی از آثار مهم کمک به حرم‌های اهل بیت (ع)، تجربه برکت معنوی در زندگی شخصی است. قرآن کریم در توصیف انفاق می‌فرماید: «مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ...» (بقره/۲۶۱). توسعه حرم‌ها مصداق روشن «انفاق در راه خدا» است، زیرا مکانی را آباد می‌کند که میلیون‌ها نفر برای ذکر و عبادت بدان رو می‌آورند. کمک‌کننده، در حقیقت، سهمی در هر نماز، دعا و اشکی دارد که در آن مکان جاری می‌شود.

۲. باقیات الصالحات برای نسل‌ها

ساخت و توسعه حرم‌ها، باقیات الصالحاتی است که ثواب آن تا سال‌ها پس از عمر فرد ادامه می‌یابد. همان‌گونه که پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌و آله) فرمودند: «إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ». پیامبر خدا (صلی‌الله‌علیه‌و آله): هرگاه انسان بمیرد، رشته عملش قطع می‌شود مگر سه چیز که دنباله دارد: صدقه جاریه، یادداشتی که مردم از آن بهره‌مند شوند، یا فرزند نیکوکاری که برایش دعا کند. و یکی از آن‌ها «صدقه جاریه» است. حرم‌های اهل بیت به عنوان مکان‌هایی زنده و پویا، هرگز تعطیل نمی‌شوند و ثواب خدمت به آن‌ها، جاودانه خواهد بود.

۳. تقویت هویت دینی و انسجام مذهبی

از منظر اجتماعی، توسعه حرم‌ها موجب انسجام و هویت‌بخشی به جوامع شیعی و اسلامی می‌شود. این مکان‌ها نه فقط محل عبادت، بلکه نشانه‌های عینی وفاداری به اهل بیت (علیهم‌السلام) هستند. وقتی حرم‌ها توسعه می‌یابند، هویت جمعی نیز تقویت می‌شود و نسل‌های جوان با تاریخ و معنویت پیوندی عمیق‌تر برقرار می‌کنند.

۴. رونق فرهنگی و تمدنی

حرم‌های اهل بیت همواره مرکز نشر فرهنگ و معارف اسلامی بوده‌اند.

اتحاد مقدس؛ شکوه انسجام ملی

است که دل‌ها را به هم گره می‌زند. سبز، نشانه امید و اسلام؛ سفید، نماد صلح و صداقت؛ و قرمز، یادآور خون شهیدان و غیرت ملی. در روزهای جشن و عزاداری، در میدان‌های نبرد و در مراسم مذهبی، این پرچم است که بر فراز سرها می‌رقصد و فریاد وحدت سر می‌دهد. هر رنگ آن، بخشی از روح ملت است؛ و در کنار هم، تصویری از اتحاد مقدس را ترسیم می‌کنند.

فرهنگ شیعی؛ ستون ایمان و مقاومت

فرهنگ شیعی در ایران، نه فقط یک مذهب، بلکه یک سبک زندگی است. از عاشورا تا نیمه شعبان، از دعای کمیل تا زیارت عاشورا، این فرهنگ، مردم را به هم نزدیک‌تر کرده است. در دل این فرهنگ، مفاهیمی چون عدالت، ایثار، شهادت و انتظار، همچون چراغی در تاریکی، راه را نشان می‌دهند. اسلام‌ناب محمدی، آن‌گونه که امامان شیعه تفسیر کرده‌اند، در ایران به یک نیروی محرک تبدیل شده است. نیرویی که نه تنها در برابر ظلم می‌ایستد، بلکه مردم را به ساختن، به همدلی، و به تعالی دعوت می‌کند.

اتحاد مقدس؛ گفت‌وگو مشترک ادیان و مذاهب

اتحاد مقدس در ایران، حاصل پیوند عناصر کلیدی چون: اسلام‌ناب محمدی، ملیت ایرانی، پرچم سه رنگ، و فرهنگ شیعی است. این اتحاد، در گفت‌وگو مشترک ادیان و مذاهب هم تجلی دارد که در در روزهای سخت، چونان سپری از جنس ایمان و غیرت، ملت را در برابر دشمنان خارجی، رفته‌های داخلی و بحران‌های جهانی حفظ کرده است.

اتحاد مقدس در ایران، حاصل پیوند عناصر کلیدی چون: اسلام‌ناب محمدی، ملیت ایرانی، پرچم سه رنگ، و فرهنگ شیعی است. این اتحاد، در روزهای سخت، چونان سپری از جنس ایمان و غیرت، ملت را حفظ کرده است.

در تاریخ معاصر ایران، لحظاتی وجود داشته‌اند که ملت، چونان موجی خروشان، در برابر توفان‌های سهمگین ایستاده‌اند. یکی از این لحظات تاریخی، جنگ ۱۲ روزه ایران با رژیم صهیونیستی بود؛ نبردی که نه تنها قدرت نظامی ایران را به رخ جهانیان کشید، بلکه انسجام ملی و ایمان ریشه‌دار مردم را به نمایش گذاشت. این اتحاد، همان چیزی بود که رهبر معظم انقلاب از آن با عنوان «انسجام ملی در لحظه‌های سرنوشت‌ساز» یاد کردند؛ پیوندی از جنس ایمان، غیرت و هویت ایرانی.

اتحاد مقدس؛ پیوندی از جنس ایمان، ملیت و پرچم

در دل تاریخ پر فراز و نشیب ایران، همواره لحظاتی بوده‌اند که ملت، چونان کوهی استوار، در برابر طوفان‌ها ایستاده‌اند. این ایستادگی نه از سر اجبار، بلکه از دل باورهایی برآمده که ریشه در خاک، خون، و روح این سرزمین دارند. اتحاد مقدس ایرانیان، نه یک شعار، بلکه حقیقتی زنده و جاری است که در تار و پود فرهنگ، مذهب و ملیت این ملت تنیده شده است.

ملیت ایرانی؛ میراثی از شکوه و ایستادگی

ایران، سرزمینی با تمدنی چند هزار ساله، همواره مهد فرهنگ، هنر، و اندیشه بوده است. ملیت ایرانی، فراتر از مرزهای جغرافیایی، یک هویت تاریخی است که در برابر هجوم بیگانگان، تحقیرها و تحریم‌ها، همچون سپری فولادین ایستاده است. این ملیت، نه تنها در زبان و لباس، بلکه در روحیه مقاومت، مهمان‌نوازی، و غیرت ایرانیان تجلی یافته است.

در روزهای سخت، این ملیت است که مردم را به خیابان‌ها می‌کشاند، به جبهه‌ها می‌فرستد، و به دعا و نیایش در شب‌های تار می‌کشاند. ایرانی بودن، یعنی ایستادن در کنار هم، حتی اگر همه چیز علیه تو باشد.

پرچم سه رنگ؛ نماد وحدت در تنوع

پرچم ایران، با سه رنگ سبز، سفید و قرمز، نماد مقدس الله پرچمی

روایت یک عمر ایستادگی

گفت‌وگو با سرهنگ بازنشسته سپاه پاسداران، محمدعلی بهاری گسکره

جدیدنیروهای نظامی تربیت شوند.

سؤال: جناب سرهنگ، اجازه دهید گفت‌وگو را با نقطه آغاز این مسیر پر فراز و نشیب شروع کنیم. چه شد که به نیروهای مسلح پیوستید؟ آیا انگیزه‌ای خاص یا تجربه‌ای شخصی شما را به این راه کشاند؟

پاسخ: ورود من به سپاه، حاصل یک انتخاب آگاهانه و عاشقانه بود. در سال ۱۳۶۱، از طریق اعزام مردمی ابتدا به پادگان ابوذر رفتم و سپس به پادگان آموزشی کربلا منتقل شدم. آنجا بود که با روحیه مکتبی، نظم آهنین و شجاعت بی نظیر نیروهای سپاه آشنا شدم. این آشنایی، نه تنها مرا مجذوب کرد، بلکه درونم را متحول ساخت. وقتی زمان خدمت سربازی فرا رسید، به کادر سپاه پیوستم؛ چون احساس کردم سپاه تنها یک نهاد نظامی نیست، بلکه مدرسه‌ای است برای پرورش انسان‌هایی مؤمن، بصیر و فداکار.

سؤال: نخستین روزهای خدمت را چگونه تجربه کردید؟ آیا خاطره‌ای از آن دوران دارید که هنوز هم در ذهنتان زنده باشد؟

پاسخ: روزهای آغازین خدمت، ترکیبی بود از سختی، هیجان و کشف. تمرین‌های نظامی طاقت‌فرسا، فشارهای جسمی و روحی، و نظم بی‌چون و چرای پادگان، همه و همه بخشی از آن تجربه بودند. اما چیزی که آن روزها را برایم قابل تحمل و حتی شیرین می‌کرد، حس تعلق به یک هدف بزرگ‌تر بود. خاطره‌ای که هرگز فراموش نمی‌کنم، مربوط به تمرین شلیک آربی جی است. موج انفجار باعث آسیب به گوش‌هایم شد، اما آن درد جسمی، در برابر درسی که گرفتم ناچیز بود: در میدان نبرد، هر لحظه می‌تواند نقطه‌ای باشد برای آزمون تعهد و آمادگی.

سؤال: در طول خدمت، مأموریت‌های زیادی را تجربه کرده‌اید. آیا مأموریتی بوده که از نظر معنوی یا انسانی،

در میان کوه‌های مه‌آلود و جنگل‌های همیشه‌سبز گیلان، در شهرستان فومن، سال ۱۳۴۱ کودکی چشم به جهان گشود که بعدها نامش با ایثار، تعهد و خدمت بی‌منت به وطن گره خورد. محمدعلی بهاری گسکره، سرهنگ بازنشسته سپاه پاسداران، مردی است که بیش از سه دهه از عمر خود را در سنگرهای دفاع از انقلاب اسلامی، امنیت ملی و فرهنگ مقاومت سپری کرده است. او نه تنها در میدان نبرد، بلکه در عرصه تبلیغات و تربیت نیروهای جوان، نقشی بی‌بدیل ایفا کرده و امروز، با خاطراتی آمیخته به درد، افتخار و بصیرت، پیش روی ما نشسته است.

مشخصات فردی و نظامی

- نام و نام خانوادگی: محمدعلی بهاری گسکره
- سال و محل تولد: ۱۳۴۱، استان گیلان، شهرستان فومن
- آخرین درجه و رسته خدمتی: سرهنگ، تبلیغات
- مدت خدمت رسمی: ۳۰ سال و ۹ ماه
- حضور در جبهه: از ۱۳۶۱/۳/۱۳ الی ۱۳۷۶/۸/۱۵
- حضور در عملیات‌های: کربلای ۵، ۴، ۱ - والفجر ۹، ۸ - نصر ۸، ۴

یگان‌ها و قرارگاه‌های محل خدمت

سرهنگ بهاری گسکره، مسیر خدمت خود را از پادگان آموزشی کربلا آغاز کرد و سپس در پادگان ابوذر واقع در منطقه استراتژیک سرپل ذهاب، غرب کشور، به ایفای نقش پرداخت. او نزدیک به ۱۶ سال در قرارگاه نجف اشرف استان کرمانشاه حضور داشت؛ قرارگاهی که قلب تپنده عملیات‌های غرب کشور محسوب می‌شد.

در ادامه، ایشان در قرارگاه‌های عملیاتی غرب و جنوب کشور، در سخت‌ترین شرایط اقلیمی و امنیتی، حضوری مؤثر و راهبردی داشتند. بخش پایانی خدمت ایشان در نیروی زمینی سپاه پاسداران در استان تهران رقم خورد؛ جایی که تجربه سال‌ها خدمت میدانی به کار گرفته شد تا نسل

تأثیر عمیقی بر شما گذاشته باشد؟

پاسخ: بله، یکی از مأموریت‌هایی که هنوز هم باید آوری‌اش قلبم می‌لرزد، مربوط به سال‌های ۶۵ و ۶۶ است. مأمور انتقال یک روحانی شیعه افغان به میوان برای برگزاری مراسم عاشورا بودم. با وجود هشدارهای امنیتی و احتمال درگیری، تصمیم گرفتیم حرکت کنیم. آن شب، با خود عهد بستیم که اگر قرار است جانمان را بدهیم، در راه زنده نگه‌داشتن شاعر حسینی باشد. مراسم باشکوهی برگزار شد و آن مأموریت، برایم معنای واقعی مسئولیت‌پذیری، شجاعت و توکل را مجسم کرد.

سؤال: آیا تصمیم خاصی گرفتید که بعدها برایتان کلیدی یا آموزنده شد؟

در واپسین روزهای جنگ، حوالی سال ۱۳۶۷، در قرارگاه تاکتیکی نجف اشرف در شهر ماووت عراق، آسمان تیره و بوی گاز شیمیایی همه‌جا را فرا گرفته بود. ماسک شیمیایی، تنها سپر ما در برابر مرگ بود. وقتی بوی تند سیر را حس کردم، فهمیدم که دیگر دیر شده و در گیر شده‌ام. در آن لحظه، تصمیم گرفتم ماسک خود را به یکی از همراهانم بسپارم. آن روز برایم روشن شد که در جنگ، بخشیدن حتی یک ماسک یعنی بخشیدن زندگی؛ یعنی ایستادن کنار رفیق، در لحظه‌هایی سخت‌تر از مرگ. آن تصمیم، برایم تبدیل شده درسی از ایثار بی‌قید و شرط همچنین در مأموریتی در پاییز ۶۶، تصادف شدیدی داشتیم. با آموزش‌هایی که دیده بودم، از ماشین بیرون پریدم و جانم نجات یافت. آن حادثه، اهمیت آمادگی ذهنی و تصمیم‌گیری لحظه‌ای را برایم روشن کرد.

سؤال: ارزش‌هایی چون صداقت، شجاعت، فداکاری و اطاعت‌پذیری، چگونه در واحد شما نهادینه شده بود؟ آیا تبلیغات نقش مؤثری در این زمینه داشت؟

پاسخ: این ارزش‌ها، نه تنها شعارهای دیواری نبودند، بلکه در رفتار روزمره ما

جاری بودند. صداقت، پایه اعتماد میان نیروها بود؛ شجاعت، نیروی محرکه در لحظات بحرانی؛ فداکاری، فرهنگ غالب؛ و اطاعت‌پذیری، همراه با فهم و مسئولیت. واحد تبلیغات، وظیفه داشت این ارزش‌ها را زنده نگه دارد، با تولید محتوا، سخنرانی، و ارتباط مستمر با نیروها. ما باور داشتیم که تبلیغات، قلب تپنده یک واحد نظامی است.

سؤال: آیا فرمانده یا هم‌رزمی بوده که بر شخصیت و مسیر فکری شما تأثیر عمیقی گذاشته باشد؟

پاسخ: شهید موسویان، مسئول تبلیغات پادگان کر بلا، الگوی من بود. با اخلاق، تواضع و انگیزه‌بخشی‌اش، به ما آموخت که فرمانده واقعی، مربی روح و جان است. همچنین شهید شیرودی، با فداکاری بی‌نظیرش، معنای ایثار را به ما نشان داد. این افراد، نه تنها فرمانده بودند، بلکه معلمانی بودند که بارفتارشان، درس زندگی می‌دادند.

سؤال: به نظر شما، مهم‌ترین تهدید امروز برای نسل جدید نیروهای مسلح چیست؟ و چه راهکاری برای مقابله با آن پیشنهاد می‌کنید؟

پاسخ: تهدید امروز، غفلت از روحیه ایثار و هدف‌داری است. دشمن امروز، دیگر با تانک و توپ نمی‌آید؛ بلکه آرام و بی صدا وارد ذهن‌ها می‌شود. جنگ نرم، خطرناک‌تر از جنگ سخت است. راه حل، بازگشت به ارزش‌ها، بصیرت سیاسی، آموزش مستمر و ارتباط عاطفی با نسل جدید است. باید بدانند که امنیت امروز، حاصل خون دیروز است.

سؤال: اگر بخواهید یک جمله طلایی برای نسل امروز مدافعان وطن بگویید، آن جمله چیست؟

پاسخ: مدافع واقعی وطن کسی است که در آرامش امروز، خود را برای طوفان فردا آماده می‌کند؛ نه برای دیده‌شدن، بلکه برای دیده‌بان بودن.

شعر فرهنگیاران

از دست می‌رود؛ میثم رنجبر از بابل

شلیک می‌شود، سری از دست می‌رود
غرقاب خون، کیبوتری از دست می‌رود
دلدار، سهم آجر و دیوار می‌شود
در زیر خاک، دلبری از دست می‌رود
محصول موشکی تن بی‌جان کودکی است
در این میانه، مادری از دست می‌رود
آتش به عمق لائۀ گنجشک می‌رسد
با خواهری، برادری از دست می‌رود
غرق جوان شده است همه سردخانه‌ها
اکبر کنار، اکبری از دست می‌رود
این «غزه» نیست روضه باز است مؤمنان
نزد حسین (ع)، اصغری از دست می‌رود
«صهیون» به فکر قتل تمام مریض هاست
انسان نه این که باوری از دست می‌رود
شرالبشر! بگو که حقوق بشر چه شد؟!
پیکر کنار پیکری از دست می‌رود
کودک کشی به نسل کشی می‌رسد سپس
سرمایه‌های دیگری از دست می‌رود
هر روز و شب به خاطر قحطی، گرسنگی
صد دست‌وپای لاغری از دست می‌رود
بستند آب را به ساقی خبر دهید
دارد حرم و لشکری از دست می‌رود
سجلیان همه بشتاید، وقت نیست
لحظه بل‌لحظه یاوری از دست می‌رود
قنداق‌ها شهید شدند ای امام من!
دارد امید آخری از دست می‌رود
فریاد رس! امام و امید جهان بیا
دارد که دیده تری از دست می‌رود

اهتمام علی علیه السلام به جهاد

دعوت به جهاد در هر حال

أَلَا وَأَنِّي قَدْ دَعَوْتُكُمْ إِلَى قِتَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لِيَلَا وَنَهَارًا وَسَرًّا
اعْلَانًا، وَقُلْتُ لَكُمْ اغْزَوْهُمْ قَبْلَ أَنْ يَغْزَوْكُمْ، فَوَاللَّهِ مَا غَزَى قَوْمٌ
قَطُّ فِي عَقْرِ دَارِهِمْ إِلَّا ذَلُّوا.

هان! من شما را شب و روز، در آشکار و نهان به نبرد با این قوم فراخواندم و به شما گفتم: پیش از آن که آنان به شما یورش آورند، شما بر آنان بتازید؛ زیرا به خدا سوگند، هیچ مردمی در دل سرزمین خودشان مورد حمله قرار نگرفت، جز آن که به خاک مذلت افتادند. (خطبه ۵۹)

جهاد برای پاک‌سازی زمین

در نامه خود به عثمان بن حنیف می‌فرماید: **و سَأَجْهَدُ فِي أَنْ أَطْهَرَ الْأَرْضَ مِنْ هَذَا الشَّخْصِ الْمَعْكُوسِ.**

کوشش می‌نمایم که زمین را از این شخص واژگون و جسم منحرف (معاویه) پاک‌سازم. (نامه ۴۵)

محبوب‌ترین چیزها نزد علی علیه السلام

عندما يوتخ أصحابه على التواني عن الجهاد: وإن أحب ما أنالاق إلى الموت.

امام علی علیه السلام در آن جا که یاران خود را به دلیل سستی در امر جهاد توبیخ می‌کند می‌فرماید: برای من محبوب‌ترین چیزی که ملاقاتش کنم مرگ است. (خطبه ۱۸۰)

ناامید نشدن از شکست

لا تشدّن علیکم فرّة بعدها کرّة، و لا جولة بعدها حملة، و أعطوا السيوف حقوقها.

فراری که در پی آن بازگشت باشد و شکستی که در پی اش حمله، بر شما سخت و ناگوار نیاید، و حق شمشیرها را ادا کنید! (نامه ۱۶)

جنگ با حق ستیزان

لعمري ما على من قتال من خالف الحق و خابط الغي من ادهان ولا ايهان. فاتقوا الله عباد الله، و فروا الى الله من الله، و امضوا في الذي نهجه لكم، و قوموا بما عصبه بكم. فعلى ضامن لفلجكم آجلا، ان لم تُمنحوه عاجلا.

به جان خودم سوگند که در جنگ با حق ستیزان و فرورفتگان در ورطه گمراهی، هرگز سازش کاری و سستی روانی دارم. پس، ای بندگان خدا! از خدای پرهیزید و از عذاب خدا، به خدا بگریزید و در راه روشنی که فرا پیش شما نهاده است پیش روید و به آنچه شمارا بدان مکلف فرموده قیام کنید! اگر در این دنیا پیروزی نصیب شما نشد، علی پیروزی در آن دنیا را برای شما ضمانت می‌کند. (خطبه ۲۴)

سقوط هواپیمای سی-130
و شهادت جمعی از فرماندهان

شهیدان مردان

حافظ

بیستم مهرماه، روز بزرگداشت حافظ کرامیاد